

Rynek pracy w województwie mazowieckim w 2017 r.

Labour market in Mazowieckie voivodship in 2017

Rynek pracy w województwie mazowieckim w 2017 r.

Labour market in Mazowieckie Voivodship in 2017

Urząd Statystyczny w Warszawie Statistical Office in Warszawa

Warszawa Warsaw 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Warszawa, Mazovian Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Aneta Czyżkowska, Dorota Sułkowska

Pod kierunkiem

Supervised by

Tomasza Zegara

Tłumaczenie

Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

ISSN 1643-5834

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Warszawie przekazuje Państwu osiemnaste wydanie publikacji poświęconej zagadnieniom rynku pracy w województwie mazowieckim. Wydanie opracowano w polsko-angielskiej wersji językowej.

Publikacja została przygotowana przy wykorzystaniu wyników badań statystycznych statystyki publicznej, w tym na podstawie danych uzyskanych z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Po raz pierwszy wybrane dane zaprezentowano zgodnie z obowiązującą od 1 stycznia 2018 r. nową klasyfikacją NUTS 2016, wprowadzoną rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r., w wyniku której województwo mazowieckie zostało podzielone na 2 regiony statystyczne – warszawski stołeczny i mazowiecki regionalny. Rozporządzenie to jest rezultatem rewizji Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), w ramach której dokonano modyfikacji w podziałach na jednostki statystyczne 9 państw członkowskich UE.

Publikacja poprzez swój zakres i przekrój wzmacnia system monitorowania polityki spójności w regionie.

Opracowanie składa się z syntezy wyników badań, wzbogaconej wykresami i kartogramami obrazującymi niektóre zjawiska występujące na terenie województwa mazowieckiego, tablic statystycznych oraz uwag metodologicznych.

Dane w publikacji zgrupowano w czterech działach, w których kolejno zaprezentowano informacje dotyczące:

- pracujących,
- bezrobotnych,
- warunków pracy,
- wynagrodzeń.

Oddając do rąk Państwa „Rynek pracy w województwie mazowieckim w 2017 r.” mam nadzieję, że publikacja ta zaspokoi potrzeby informacyjne szerokiego grona użytkowników zarówno w kraju, jak i za granicą.

Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą do wszystkich zainteresowanych tematyką rynku pracy o zgłaszanie uwag i sugestii, które pozwolą udoskonalić kolejne edycje publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie

Zofia Kozłowska

Warszawa, październik 2018 r.

Preface

The Statistical Office in Warszawa is pleased to introduce the eighteenth edition of publication concerning labour market in Mazowieckie voivodship in Polish as well as in English version.

The publication has been prepared with the use of the results of statistical surveys, of which on the basis of the data obtained from the Ministry of Family, Labour and Social Policy as well as the Agricultural Social Insurance Fund.

For the first time, selected data have been presented in accordance with the new NUTS 2016 classification effective from 1 January 2018, introduced by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016 as a result of which the Mazowieckie voivodship was divided into two statistical regions - the region of the capital city of Warszawa and Mazowiecki region. This regulation is the result of the revision of Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS), where modifications were made in division into statistical units of 9 EU Member States.

The publication by its scope is strengthening the monitoring of cohesion policy in the region.

The study consists of the synthesis of research results, enriched with charts and cartograms showing some of the phenomena occurring in Mazowieckie voivodship, statistical tables and methodological notes.

Data in publication are grouped into four parts, presenting the following information:

- employment,
- unemployment,
- work conditions,
- wages and salaries.

Presenting you the "Labour market in Mazowieckie voivodship in 2017" I hope that the current edition shall meet information needs of the large group of readers both in Poland and abroad.

At the same time I would like to kindly ask everyone interested in the labour market for comments and suggestions which will enable to improve next editions of the publication.

Director
of the Statistical Office
in Warszawa

Zofia Kozłowska

Warszawa, October 2018

Spis treści

Przedmowa
Spis tablic
Spis wykresów.....
Spis map.....
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty.....
Synteza
Dział I. Pracujący.....
Dział II. Bezrobocie.....
Dział III. Warunki pracy.....
Dział IV. Wynagrodzenia.....
Uwagi metodologiczne
I. Źródła i zakres danych
II. Objasnienia podstawowych pojęć

Contents

	Tablica Table	Str. Page
Preface	x	3,4
List of tables	x	5
List of charts.....	x	6
List of maps	x	7
Symbols and main abbreviations	x	8
Executive summary	x	11
Chapter I. Employment	x	11
Chapter II. Unemployment.....	x	15
Chapter III. Work conditions.....	x	25
Chapter IV. Wages and salaries	x	37
Methodological notes.....	x	54
I. Source and scope of data.....	x	54
II. Main definitions.....	x	57

Spis tablic

Pracujący w 2017 r.
Bezrobocie rejestrowane w 2017 r.
Bezrobotni zarejestrowani bez prawa do zasiłku w 2017 r.
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia w 2017 r.
Wypadki i poszkodowani w wypadkach przy pracy w 2017 r.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2017 r.
Wybrane dane o Polsce, wojewódz- twie mazowieckim i jego regionach w 2017 r.
Wybrane dane o województwie.....
Wybrane dane o województwie w 2017 r. (w podziale statystycznym NUTS 2016 obowiązującym od 1 I 2018 r.).....
Wybrane dane o powiatach woje- wództwa w 2017 r.

List of tables

Employment in 2017.....	1	11
Registered unemployment in 2017.....	2	15
Registered unemployed persons without benefits rights in 2017	3	18
Persons working in hazardous condi- tions in 2017.....	4	25
Accidents and persons injured in accidents at work in 2017	5	31
Average monthly gross wages and salaries in 2017	6	37
Selected data on Poland, Ma- zowieckie voivodship and its re- gions in 2017.....	7	41
Selected data on voivodship.....	8	42
Selected data on voivodship in 2017 (in NUTS 2016 statistical division valid since 1 I 2018).....	9	46
Selected data on voivodship powiats in 2017	10	50

Spis wykresów

List of charts

		Wykres Chart	Str. Page
Struktura pracujących według płci w 2017 r.....	Structure of employed persons by sex in 2017.....	1	11
Pracujący według wybranych sekcji.....	Employed persons by selected sections.....	2	12
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według płci i wieku w 2017 r.	Structure of registered unemployed persons by sex and age in 2017.....	3	18
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według płci i wykształcenia w 2017 r.	Structure of registered unemployed persons by sex and education in 2017.....	4	19
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według płci i czasu pozostawania bez pracy w 2017 r.	Structure of unemployed persons by sex and duration of unemployment in 2017.....	5	20
Wybrane kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w % ogółem w 2017 r.	Selected categories of unemployed persons in a special situation on the labour market in % of total in 2017.....	6	21
Struktura długotrwale bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy w 2017 r.	Structure of long-term unemployed persons by age, education and work seniority in 2017.....	7	22
Napływ i odpływ bezrobotnych.....	Inflow and outflow of unemployed persons.....	8	24
Struktura zatrudnionych w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń w 2017 r.	Structure of persons working in hazardous conditions by type of hazard in 2017.....	9	27
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w 2017 r.	Persons injured in accidents at work in 2017.....	10	32
Wypadki przy pracy według przyczyn w 2017 r.	Accidents at work by causes in 2017.....	11	33
Liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego w wypadkach przy pracy według sekcji w 2017 r.	Number of days of inability to work per 1 injured person in accidents at work by sections in 2017.....	12	35
Średni koszt świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych według sekcji w 2017 r.....	Average cost of benefits due to accidents at work and occupational diseases by sections in 2017.....	13	36
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto według wybranych sekcji od przeciętnego wynagrodzenia w województwie.....	Relative deviations of average monthly gross wages and salaries by selected sections from the average wages and salaries in voivodship.....	14	40

Spis map

List of maps

		Mapa Map	Str. Page
Podział makroregionu województwo mazowieckie według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)	Division of macroregion Mazowieckie voivodship by Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)	x	10
Pracujący w powiatach w 2017 r.	Employed persons in powiats in 2017	1	13
Zmiana liczby bezrobotnych zarejestrowanych według powiatów w latach 2016–2017	Change in the number of registered unemployed persons by powiats in 2016–2017	2	16
Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2017 r.	Registered unemployment rate by powiats in 2017	3	17
Udział kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych w warunkach zagrożenia według powiatów w 2017 r.....	Share of women in the total number of persons working in hazardous conditions by powiats in 2017.....	4	26
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według powiatów w 2017 r.	Persons working in hazardous conditions by powiats in 2017	5	28
Liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego w wypadkach przy pracy według powiatów w 2017 r....	Number of days of inability to work per 1 injured person in accidents at work by powiats in 2017	6	34
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według powiatów w 2017 r.	Average monthly gross wages and salaries by powiats in 2017.....	7	38
Zmiana przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto według powiatów w latach 2016–2017	Change in the average monthly gross wages and salaries by powiats in years 2016–2017	8	39

Uwaga. Więcej tablic w formacie Excel dostępnych jest na stronie internetowej:
<http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Note. More tables in the Excel format available on website:
<http://warszawa.stat.gov.pl/en/publications/>

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol	Opis Description
Kreska (—)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej niż 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	zupetny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano na str. 9. categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given on page 9
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych data revised
Znak #	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł zl	złoty zloty
ha	hektar hectare
r.	rok year
kj	kilodżul kilojoule
kcal	kilokaloria kilocalorie
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
Lp. No.	liczba porządkowa number

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
gm. m-w.	gmina miejsko-wiejska urban-rural gmina
gm. w.	gmina wiejska rural gmina
m.	miasto city
m.st.	miasto stołeczne Capital City
nr (Nr) No.	numer number
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
pkt	punkt point
poz.	pozycja
str.	strona page
tabl.	tablica table
ust.	ustęp
Dz.U.	Dziennik Ustaw
itp. etc.	i tym podobne and the like
m.in. i.a.	między innymi among others
np. e.g.	na przykład for example
tj. i.e.	to jest that is
tzn. i.e.	to znaczy it means

Skróty i pełne nazwy sekcji PKD stosowane w publikacji

Abbreviations and full names NACE Rev. 2 sections used in the publication

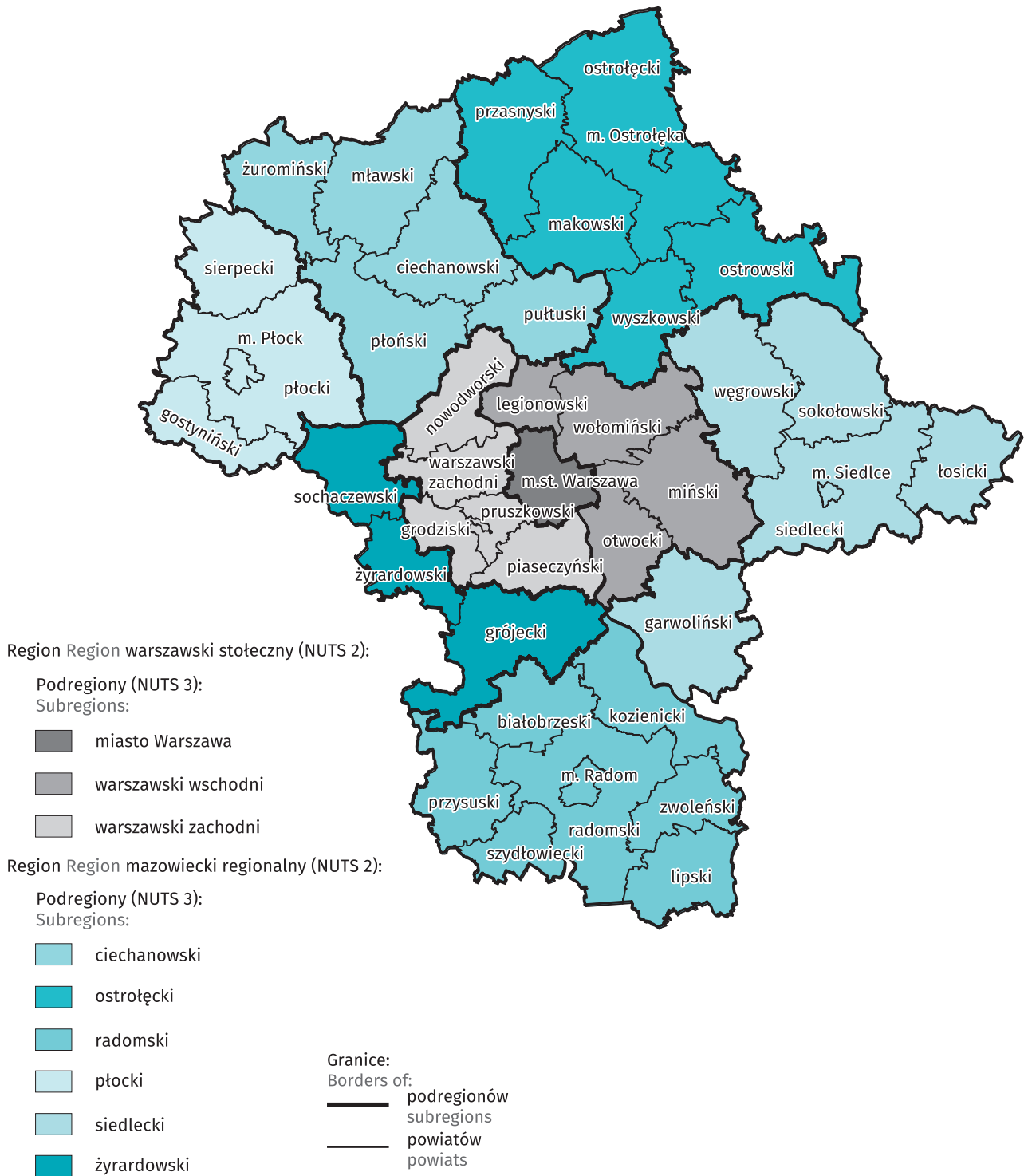
Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Podział makroregionu województwo mazowieckie według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)

Stan w dniu 1 I 2018 r.

Division of macroregion Mazowieckie voivodship by Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)

As of 1 I 2018

Synteza

Executive summary

Dział I. Pracujący

Chapter I. Employment

Według stanu w końcu grudnia 2017 r. liczba pracujących¹ w gospodarce narodowej w województwie mazowieckim wyniosła 1641,7 tys. osób i była o 57,4 tys., tj. o 3,6% większa w odniesieniu do 2016 r. Pracujący w województwie stanowili 17,3% tej populacji w kraju (przed rokiem 17,2%).

As of the end of December 2017, the number of persons employed¹ in the national economy in Mazowieckie voivodship amounted to 1641,7 thous. and was by 57,4 thous., i.e. by 3,6% higher compared to 2016. Persons employed in the voivodship accounted for 17,3% of this population in the country (17,2% a year before).

Tablica 1. Pracujący w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Table 1. Employment in 2017

As of 31 XII

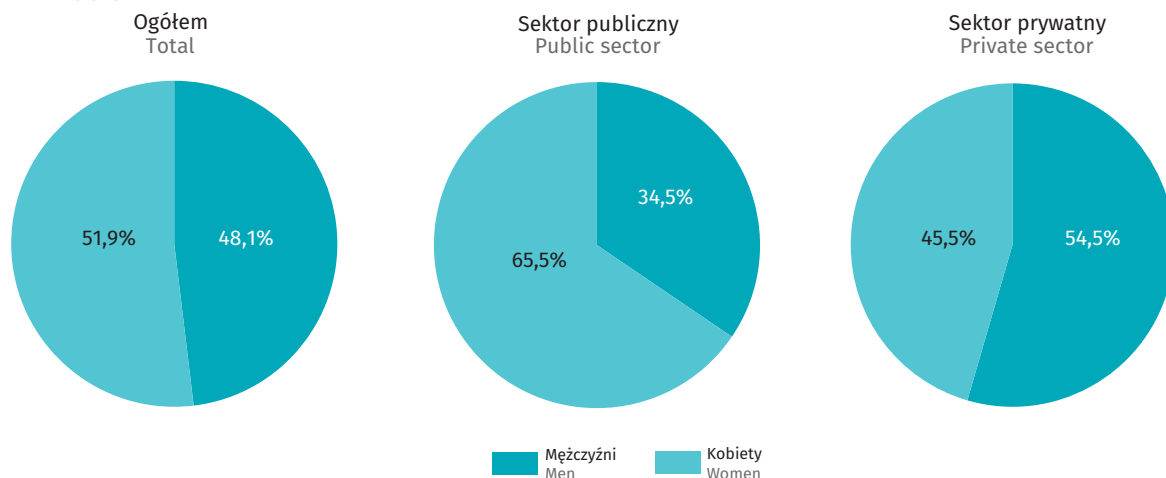
Wyszczególnienie Specification	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W % In %	2016=100
Ogółem Total	1641680	100,0	103,6
z liczby ogółem: from the total number:			
mężczyźni men	789970	48,1	104,1
kobiety women	851710	51,9	103,2
miasta urban areas	1402238	85,4	103,4
wieś rural areas	239442	14,6	105,0
sektor publiczny public sector	524708	32,0	101,3
sektor prywatny private sector	1116972	68,0	104,8

Wykres 1. Struktura pracujących według płci w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 1. Structure of employed persons by sex in 2017

As of 31 XII

¹ Patrz uwagi metodologiczne do publikacji, pkt 1 na str. 57.

¹ See methodological notes to the publication, item 1 on page 57.

Podmioty sektora prywatnego skupiały 68,0% ogółu pracujących w województwie. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba pracujących w sektorze prywatnym zwiększyła się o 50,9 tys. osób, tj. o 4,8%, a w sektorze publicznym – o 6,5 tys., tj. o 1,3%.

Kobiety stanowiły 51,9% ogółu pracujących (rok wcześniej 52,1%). W miastach koncentrowało się 85,4% wszystkich pracujących w województwie (kobiet 86,8%).

Wzrost w skali roku liczby pracujących zanotowano w 34 (z 42) powiatach województwa, w tym największy w powiatach grodziskim (o 8,8%), ostrowskim (o 8,7%) i warszawskim zachodnim (o 8,5%). W 8 powiatach liczba pracujących zmniejszyła się; najbardziej w powiecie sochaczewskim (o 5,7%), a w dalszej kolejności w makowskim (o 3,8%), wyszkowskim (o 2,2%) i sokołowskim (o 1,4%).

The private sector entities comprised 68,0% of total employed persons in the voivodship. In comparison with the previous year, the number of persons employed in the private sector increased by 50,9 thous. persons, i.e. by 4,8%, and in the public sector – by 6,5 thous., i.e. by 1,3%.

Women represented 51,9% of total employed persons (52,1% a year earlier). Urban areas concentrated 85,4% of all persons employed in the voivodship (women 86,8%).

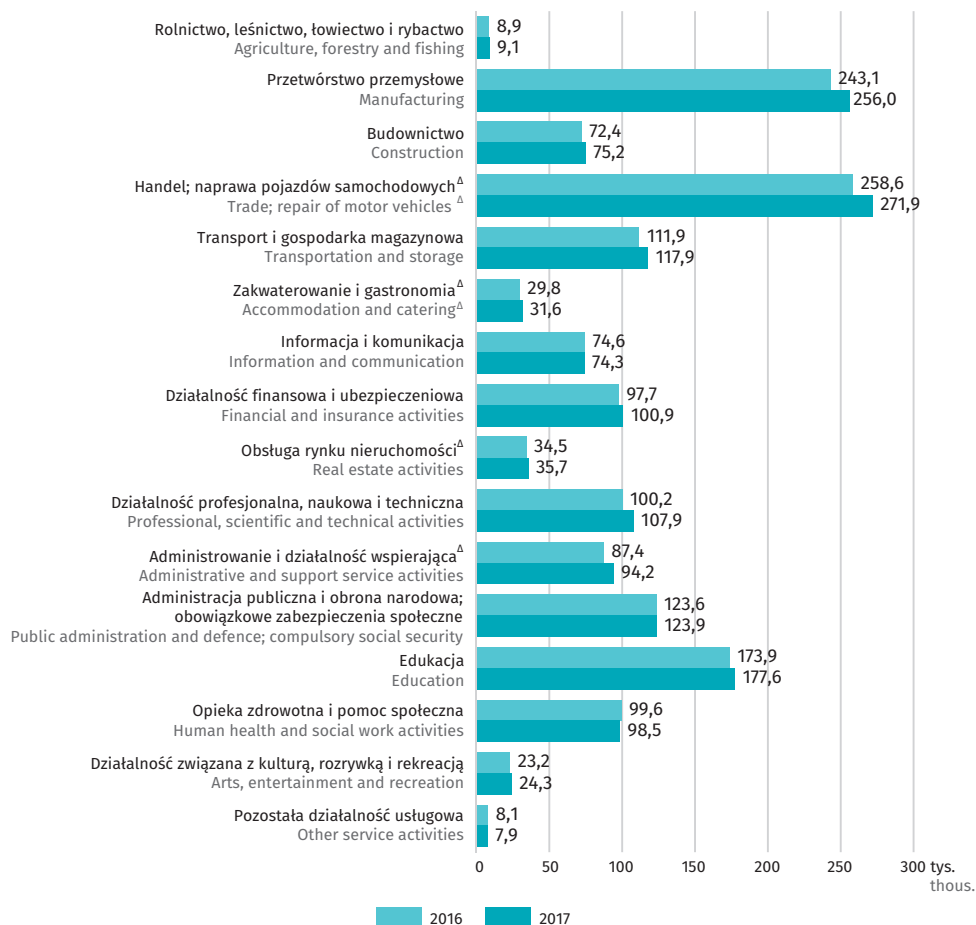
The increase in the number of employed persons was recorded in 34 (out of 42) powiats of the voivodship, of which the highest in the powiats grodziski (by 8,8%), ostrowski (by 8,7%) and warszawski zachodni (by 8,5%). In 8 powiats the number of employed persons decreased; the most in sochaczewski powiat (by 5,7%), followed by makowski (by 3,8%), wyszkowski (by 2,2%) and sokołowski powiat (by 1,4%).

Wykres 2. Pracujący według wybranych sekcji

Stan w dniu 31 XII

Chart 2. Employed persons by selected sections

As of 31 XII

W 2017 r. najwięcej osób pracowało w sekcjach handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz przetwórstwo przemysłowe (odpowiednio 16,6% i 15,6% ogólnej liczby pracujących w województwie). Stosunkowo duży odsetek stanowili pracujący w edukacji (10,8%), a ponadto w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (7,5%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (7,2%).

Do powiatów o największym udziale pracujących w handlu; naprawie pojazdów samochodowych należały: warszawski zachodni, piaseczyński i pruszkowski (odpowiednio: 29,4%, 28,4% i 28,3% ogółu pracujących w danym powiecie), a w przetwórstwie przemysłowym: garwoliński (38,5%), ostrowski i radomski (po 37,0%) oraz nowodworski (36,9%).

In 2017, most persons were employed in the sections trade; repair of motor vehicles and manufacturing (respectively, 16,6% and 15,6% of the total number of persons employed in the voivodship). A relatively high percentage made up persons employed in education (10,8%), and moreover in public administration and national defence; compulsory social security (7,5%) and in transportation and storage (7,2%).

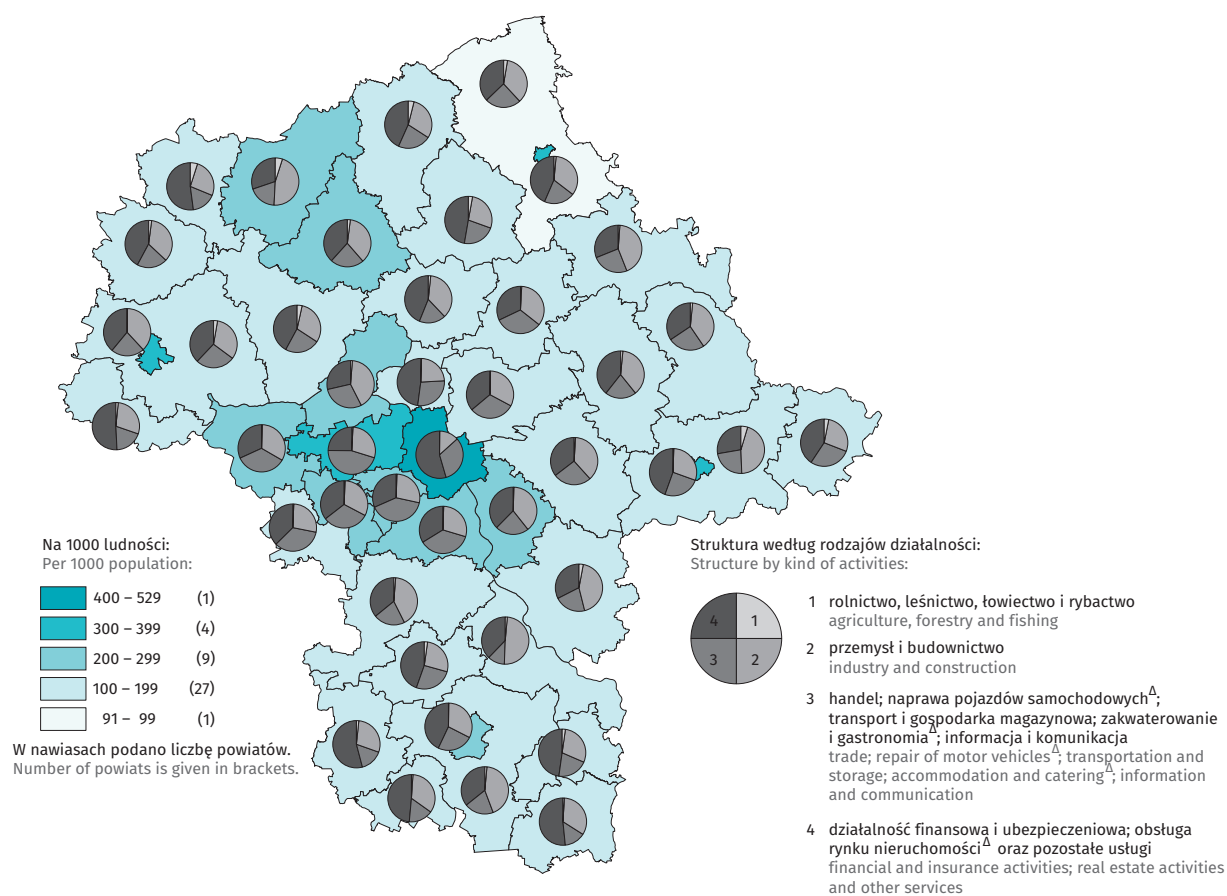
Powiaty with the highest share of persons employed in trade; repair of motor vehicles were: warszawski zachodni, piaseczyński and pruszkowski (respectively: 29,4%, 28,4% and 28,3% of the total employed in a given powiat), and in manufacturing: garwoliński (38,5%), ostrowski and radomski (37,0% each) and nowodworski (36,9%).

Mapa 1. Pracujący w powiatach w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Map 1. Employed persons in powiats in 2017

As of 31 XII

W końcu grudnia 2017 r. w województwie mazowieckim na 1000 ludności przypadało średnio 305 osób pracujących (w kraju – 247). Najwyższym wskaźnikiem charakteryzowało się m.st. Warszawa (529), a w dalszej kolejności m. Płock (373) oraz powiat warszawski zachodni (345), m. Ostrołęka (333) i m. Siedlce (315). Najmniej pracujących na 1000 ludności odnotowano w powiatach: ostrołęckim (91), radomskim (105), przysuskim (106) i płockim (109).

Według stanu w końcu grudnia 2017 r. liczba osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy¹ wyniosła 2194,1 tys., tj. o 63,9 tys. (o 3,0%) więcej niż rok wcześniej. W zbiorowości tej osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy stanowiły 92,1%. Wśród pełnozatrudnionych przeważali mężczyźni (51,6%), a wśród niepełnozatrudnionych – kobiety (65,7%).

W 2017 r. liczba przyjęć do pracy była większa niż liczba zwolnień z pracy (556,8 tys. wobec 497,8 tys.). Współczynnik przyjęć wyniósł 28,3%, a współczynnik zwolnień – 25,2% (w roku poprzednim odpowiednio 26,7% i 22,6%). W liczbie przyjętych do pracy osoby podejmujące pierwszą pracę stanowiły 22,1%. Wśród tych osób odsetek absolwentów szkół (wyższych, policealnych, średnich i zasadniczych zawodowych) ukształtował się na poziomie 40,2%.

W ogólnej liczbie zwolnień najwięcej było osób, które odeszły z pracy na mocy porozumienia stron – 34,7% oraz pracowników zwolnionych z pracy z upływem czasu, na który zostali zatrudnieni – 28,5%. Udział osób zwolnionych w drodze wypowiedzenia przez pracownika wyniósł 14,3%, a przez zakład pracy 8,6%.

At the end of December 2017, in Mazowieckie voivodship there were 305 employed persons on average per 1000 population (247 in the country). The Capital City of Warszawa recorded the highest indicator (529), followed by Płock (373) and warszawski zachodni powiat (345), Ostrołęka (333) and Siedlce (315). The smallest number of employed persons per 1000 population was recorded in the powiats: ostrołęcki (91), radomski (105), przysuski (106) and płocki (109).

As of the end of December 2017, the number of persons hired on the basis of employment contract¹ amounted to 2194,1 thous., i.e. by 63,9 thous. (by 3,0%) more than a year earlier. In this group, persons employed full-time accounted for 92,1%. Among full-time paid employees dominated men (51,6%), and among part-time paid employees – women (65,7%).

In 2017, the number of hired persons was higher than the number of terminated persons (556,8 thous. compared to 497,8 thous.). The hire rate was 28,3%, and termination rate – 25,2% (in the previous year 26,7% and 22,6%, respectively). In the number of hired persons, persons who took up their first work accounted for 22,1%. Among these, the percentage of school graduates (higher, post-secondary, secondary and basic vocational) was at the level of 40,2%.

In the total number of terminations, majority were persons dismissed by the virtue of mutual agreement – 34,7% and employees dismissed due to the termination of the period they were employed for – 28,5%. The share of persons terminated due to dissolution of an employment contract amounted to 14,3%, and the share of persons terminated due to dissolution of employment contracts by employers 8,6%.

¹ Patrz uwagi metodologiczne do publikacji, pkt 4 na str. 58.

¹ See methodological notes to the publication, item 4 on page 58.

Dział II. Bezrobocie

Chapter II. Unemployment

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na koniec 2017 r. była mniejsza niż rok wcześniej; zmniejszyła się także stopa bezrobocia oraz liczba osób nowo zarejestrowanych. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła przewaga liczby osób skreślonych z ewidencji bezrobotnych nad nowo zarejestrowanymi. Więcej było ofert pracy zgłoszonych do urzędów.

The number of unemployed persons registered in labour offices at the end of 2017 was smaller than in the previous year; the unemployment rate and the number of newly registered persons decreased as well. The surplus of persons removed from unemployment rolls over newly registered persons increased compared to the previous year. There were more job offers submitted to labour offices.

Tablica 2. Bezrobocie rejestrowane w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Table 2. Registered unemployment in 2017

As of 31 XII

Wyszczególnienie Specification	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W % In %	2016=100
Bezrobotni zarejestrowani Registered unemployed persons	154068	100,0	81,6
mężczyźni men	75250	48,8	79,1
kobiety women	78818	51,2	84,0
miasta urban areas	84386	54,8	80,7
wieś rural areas	69682	45,2	82,6
Stopa bezrobocia Unemployment rate	5,6	x	x

Według stanu w końcu grudnia 2017 r. w powiatowych urzędach pracy województwa zarejestrowanych było 154,1 tys. osób bezrobotnych, tj. o 34,8 tys. (o 18,4%) mniej niż w 2016 r. Spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich powiatach – relatywnie największy miał miejsce w powiatach: legionowskim (o 29,9%), pułuskim (o 28,0%) oraz grójeckim i węgrowskim (po 27,0%), a najmniejszy – w makowskim (o 4,2%), sztybołowieckim i sierpeckim (odpowiednio o 11,3% i o 11,4%).

Populacja bezrobotnych kobiet w końcu 2017 r. liczyła 78,8 tys. i była o 15,0 tys. (tj. o 16,0%) mniejsza niż w roku poprzednim. Największy spadek liczby bezrobotnych kobiet wystąpił w powiatach: legionowskim (o 30,5%), pułuskim (o 26,5%), zwoleńskim (o 24,6%) i nowodworskim (o 24,3%). Po raz pierwszy od 2009 r. udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie przekroczył połowę – wyniósł 51,2%, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,5 p. proc. (w kraju odpowiednio 55,1% i 1,8 p. proc.). W 25 powiatach kobiety stanowiły większość bezrobotnych; największy ich odsetek odnotowano w powiecie płońskim i m. Płońcu (odpowiednio 61,3% i 61,2%), a naj-

As of the end of December 2017, in powiat labour offices of the voivodship there were 154,1 thous. unemployed persons, i.e. by 34,8 thous. (by 18,4%) less than in 2016. The decrease in the number of unemployed persons were recorded in all powiats – relatively the highest was in powiats: legionowski (by 29,9%), pułuski (by 28,0%) and grójecki and węgrowski (by 27,0% each), and the lowest – in makowski (by 4,2%), sztybołowiecki and sierpecki (by 11,3% and 11,4%, respectively).

The population of unemployed women at the end of 2017, amounted to 78,8 thous. and was by 15,0 thous. (i.e. by 16,0%) smaller than in the previous year. The largest decrease in the number of unemployed women was in the powiats: legionowski (by 30,5%), pułuski (by 26,5%), zwoleński (by 24,6%) and nowodworski (by 24,3%). For the first time since 2009, the share of women in the total number of unemployed persons exceeded half – it amounted to 51,2%, which means an increase compared to the previous year by 1,5 pp (in the country 55,1% and 1,8 pp, respectively). In 25 powiats, women accounted for the majority of the unemployed; the highest percentage was recorded in płoński powiat

mniejszy – w powiatach garwolińskim (42,4%) i białobrzeskim (44,7%).

W województwie mazowieckim w 2017 r. na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypadało 48 osób bezrobotnych – od 18 w powiecie grójeckim do 151 w szydłowieckim. W kraju wskaźnik ten wyniósł 46.

W końcu grudnia 2017 r. na wsi mieszkało 69,7 tys. osób bezrobotnych, tj. o 14,7 tys. (o 17,4%) mniej niż przed rokiem. Udział tej grupy osób w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł w skali roku o 0,5 p. proc. i wyniósł 45,2% (w kraju 45,6%). Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych w miastach zmniejszyła się w porównaniu z 2016 r. o 20,2 tys. (o 19,3%).

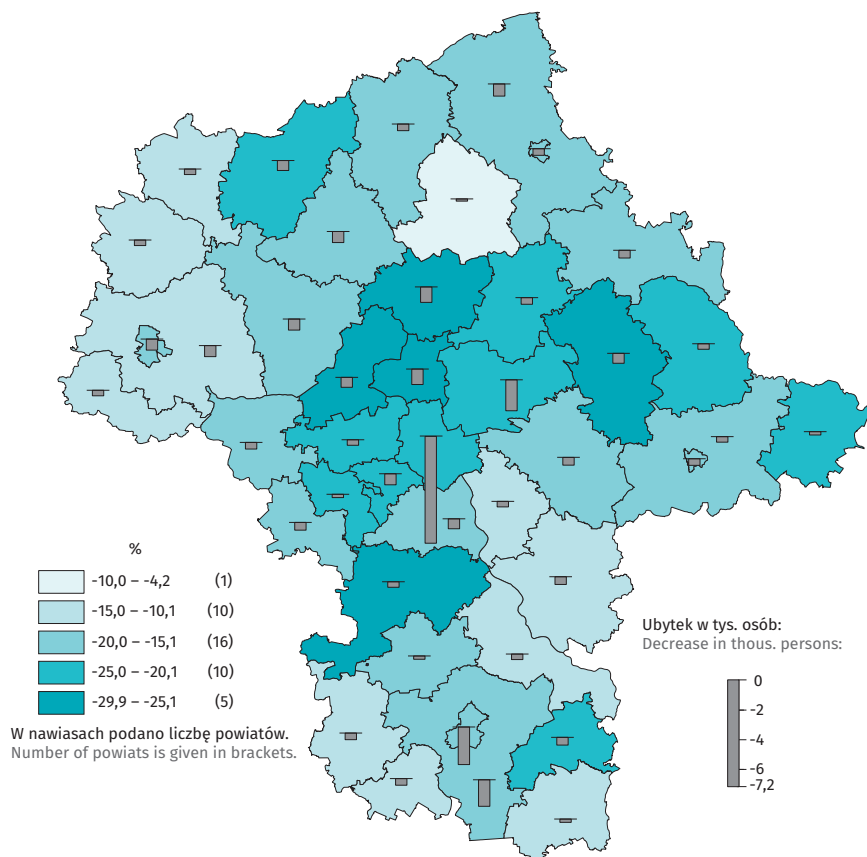
and in Płock (61,3% and 61,2%, respectively), and the lowest – in garwoliński (42,4%) and białobrzesci powiat (44,7%).

In Mazowieckie voivodship in 2017, there were 48 unemployed persons per 1000 population of working age – from 18 in grójecki to 151 in szydłowiecki powiat. In the country, this indicator amounted to 46.

At the end of December 2017, there were 69,7 thous. unemployed persons in rural areas, i.e. by 14,7 thous. (by 17,4%) less than in the previous year. Share of this group in the total number of unemployed persons increased over the year by 0,5 pp and amounted to 45,2% (in the country 45,6%). The number of unemployed persons living in urban areas decreased compared to 2016 by 20,2 thous. (by 19,3%).

Mapa 2. Zmiana liczby bezrobotnych zarejestrowanych według powiatów w latach 2016–2017

Map 2. Change in the number of registered unemployed persons by powiats in 2016–2017

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie mazowieckim w końcu grudnia 2017 r. wyniosła 5,6% (tj. o 1,4 p. proc. mniej niż przed rokiem); była to piąta, po województwie wielkopolskim, śląskim, małopolskim i pomorskim lokata w kraju (średnia 6,6%). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we

The registered unemployment rate in Mazowieckie voivodship at the end of December 2017 amounted to 5,6% (i.e. by 1,4 pp less than in the previous year); it was the fifth, after Wielkopolskie, Śląskie, Małopolskie and Pomorskie voivodships, place in the country (an average of 6,6%). Over the year, the unemployment rate decreased

wszystkich powiatach województwa, najbardziej w pułuskim (o 4,7 p. proc.), radomskim i zwoleńskim (po 3,3 p. proc.) oraz legionowskim (o 3,2 p. proc.). W województwie w 2017 r. utrzymało się przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najniższą a najwyższą stopą bezrobocia wyniosła 23,7 p. proc. (w 2016 r. – 25,9 p. proc.). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: szydłowiecki (25,7%), przysuski (19,4%) i radomski (18,7%), a o najniższej: m.st. Warszawa (2,0%) oraz powiaty warszawski zachodni (2,3%) i grójecki (2,4%).

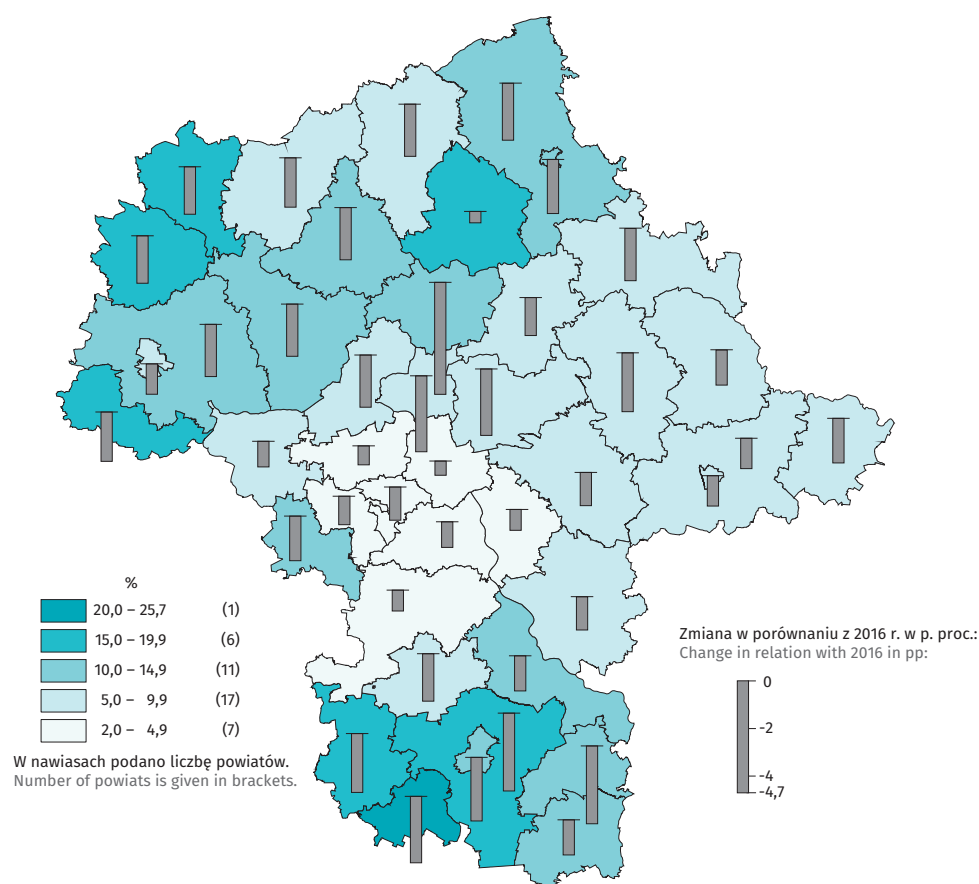
in all powiats of the voivodship, the most in pułuski (by 4,7 pp), radomski and zwoleński (by 3,3 pp) and legionowski (by 3,2 pp). Spatial diversification of the unemployment rate was maintained in the voivodship in 2017. The spread between the lowest and the highest value of unemployment rate amounted to 23,7 pp (in 2016 – 25,9 pp). Powiats with the highest unemployment rate were: szydłowiecki (25,7%), przysuski (19,4%) and radomski (18,7%), and the lowest: the Capital City of Warszawa (2,0%) and powiats warszawski zachodni (2,3%) and grójecki (2,4%).

Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Map 3. Registered unemployment rate by powiats in 2017

As of 31 XII

Zdecydowana większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. Na koniec 2017 r. w województwie bez prawa do zasiłku pozostawało 130,9 tys. osób, co stanowiło 84,9% zarejestrowanych ogółem (w kraju 85,2%). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba tych osób zmniejszyła się o 19,8%. Powiaty, w których odsetek osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku był największy to: lipski (92,3%), łosicki (91,9%) i ostrowski

The vast majority of unemployed persons did not have benefits rights. At the end of 2017, there were 130,9 thous. persons in the voivodship without benefits rights, which constituted 84,9% of total registered persons (in the country 85,2%). In comparison with the previous year, the number of these persons decreased by 19,8%. Powiats, in which persons without benefits rights were relatively the most numerous were: lipski

(91,0%), a najmniej – żuromiński i grodziski (odpowiednio 78,0% i 78,3%).

(92,3%), łosicki (91,9%) and ostrowski (91,0%), and the least numerous – żuromiński and grodziski (78,0% and 78,3%, respectively).

Tablica 3. Bezrobotni zarejestrowani bez prawa do zasiłku w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Table 3. Registered unemployed persons without benefits rights in 2017

As of 31 XII

Wyszczególnienie Specification	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W % In %	2016=100
Ogółem Total	130880	100,0	80,2
mężczyźni men	64821	49,5	77,9
kobiety women	66059	50,5	82,6
miasta urban areas	71640	54,7	79,6
wieś rural areas	59240	45,3	80,9

Podobnie jak w latach poprzednich wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych najwięcej było osób w wieku 25–34 lata; w 2017 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 26,6%. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób w tym wieku zmniejszyła się (o 17,3%), a odsetek nieznacznie wzrósł (o 0,3 p. proc.); najwyższy odnotowano w powiatach: siedleckim (33,4%), łosickim (32,9%) oraz lipskim i sokołowskim (po 31,7%), a najniższy – w warszawskim zachodnim (21,3%). Najmniej wśród bezrobotnych było osób najmłodszych, tj. w wieku 24 lata i mniej. W badanym roku ich udział wyniósł 11,7% i od 2010 r. notowany jest jego systematyczny spadek.

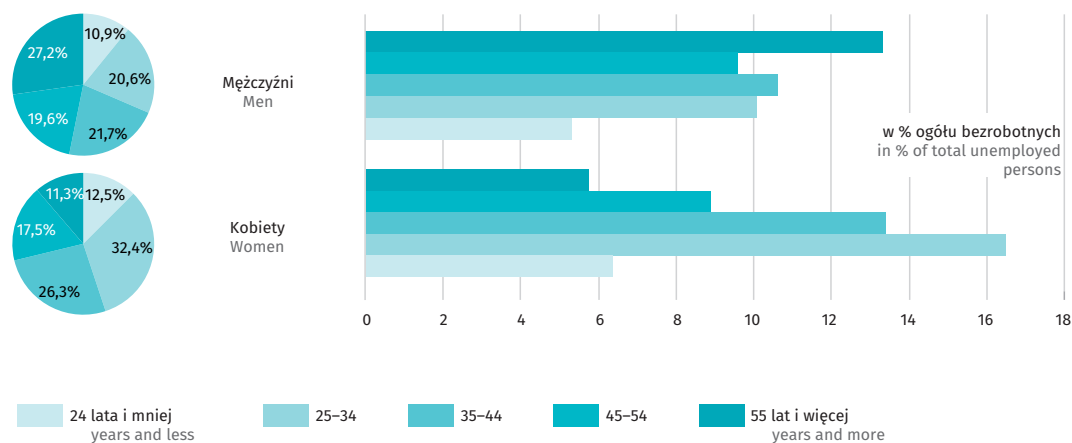
As in the previous years, among the total registered unemployed, most persons were at the age of 25–34 years; in 2017, their share in the total number of the unemployed amounted to 26,6%. In comparison with the previous year, the number of persons at this age decreased (by 17,3%), and the percentage increased slightly (by 0,3 pp); the most in powiats: siedlecki (33,4%), łosicki (32,9%) and lipski and sokołowski (by 31,7% each), and the least – in warszawski zachodni (21,3%). The least numerous group among the unemployed were the youngest persons, i.e. aged 24 years and less. In the surveyed year their share amounted to 11,7% and since 2010, its systematic decrease has been recorded.

Wykres 3. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według płci i wieku w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 3. Structure of registered unemployed persons by sex and age in 2017

As of 31 XII

Analizując zbiorowość zarejestrowanych bezrobotnych według posiadanego wykształcenia stwierdzić można, że najliczniejsze są grupy osób najstąbiej wykształconych. W końcu 2017 r. w województwie mazowieckim osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym było łącznie 50,6% (od 35,6% w m.st. Warszawie do 63,7% w powiecie białobrzeskim). W 2017 r. odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym wyniósł 27,1% (rok wcześniej 27,5%); najwyższy odnotowano w powiecie nowodworskim (38,7%), a najniższy w m. Ostrołęce (19,7%). Warto zaznaczyć, że w 23 powiatach województwa grupa osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym była najliczniejsza. Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 23,4% bezrobotnych (przed rokiem 24,1%); relatywnie najwięcej w powiecie szydłowieckim (35,6%), najmniej w m.st. Warszawie (11,7%).

Udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych od 2005 r. rośnie i w badanym roku wyniósł 16,2% (rok wcześniej 15,4%). Relatywnie najwięcej bezrobotnych najlepiej wykształconych było w m.st. Warszawie (31,4%), a najmniej w powiecie garwolińskim (7,7%). M.st. Warszawa było jedynym powiatem województwa, w którym w strukturze bezrobotnych według wykształcenia najwyższy był udział osób z dyplomem wyższej uczelni. Najmniej wśród bezrobotnych było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,6%.

When analyzing the population of registered unemployed persons by educational level, it can be stated that the most numerous are groups of the least-educated persons. At the end of 2017, in Mazowieckie voivodship, there was a total of 50,6% of persons with basic vocational and lower secondary, primary and less education (from 35,6% in the Capital City of Warszawa to 63,7% in białobrzesci powiat). In 2017, the percentage of persons with lower secondary, primary and less education amounted to 27,1% (a year earlier 27,5%); the highest percentage was noted in nowodworski powiat (38,7%), and the lowest in Ostrołęka (19,7%). It is worth noting, that in 23 powiats of the voivodship, the group of persons with lower secondary and less education was the most numerous. The basic vocational education had 23,4% of the unemployed (24,1% a year before); relatively the most in szydłowiecki powiat (35,6%), the least in the Capital City of Warszawa (11,7%).

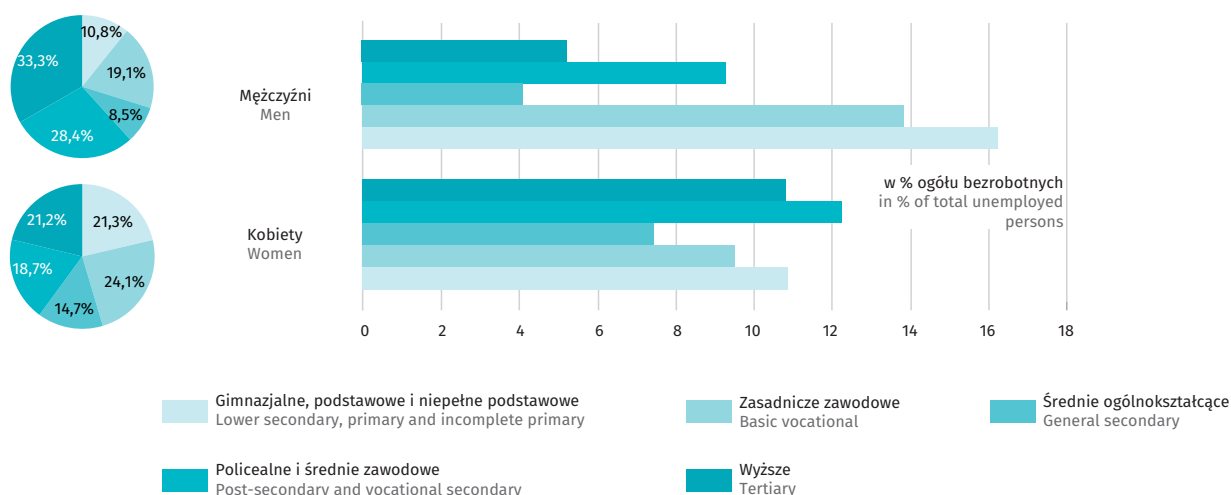
The share of unemployed persons with higher education in the total number of the registered unemployed since 2005 is growing and in the surveyed year amounted to 16,2% (15,4% a year earlier). Relatively the most unemployed persons with the highest education were in the Capital City of Warszawa (31,4%), and the least in garwoliński powiat (7,7%). The Capital City of Warszawa was the only powiat of the voivodship in which, in the structure of the unemployed by education, the highest was the share of persons with a university diploma. Out of unemployed persons, the smallest number had general secondary education – 11,6%.

Wykres 4. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według płci i wykształcenia w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 4. Structure of registered unemployed persons by sex and education in 2017

As of 31 XII

Według stanu w końcu roku najwięcej wśród bezrobotnych było osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (28,1%), a następnie 3 miesiące i mniej (25,4%). W powiatach odsetek osób pozostających bez pracy najdłużej wyniósł od 10,3% w powiecie grójeckim do 38,2% w przysuskim, a pozostających bez pracy do 3 miesięcy – od 19,9% w m. Ostrołęce do 47,7% w powiecie grójeckim. W porównaniu z 2016 r. najbardziej zmniejszyła się liczba osób, które nie miały pracy od 6 do 12 miesięcy (o 24,5%).

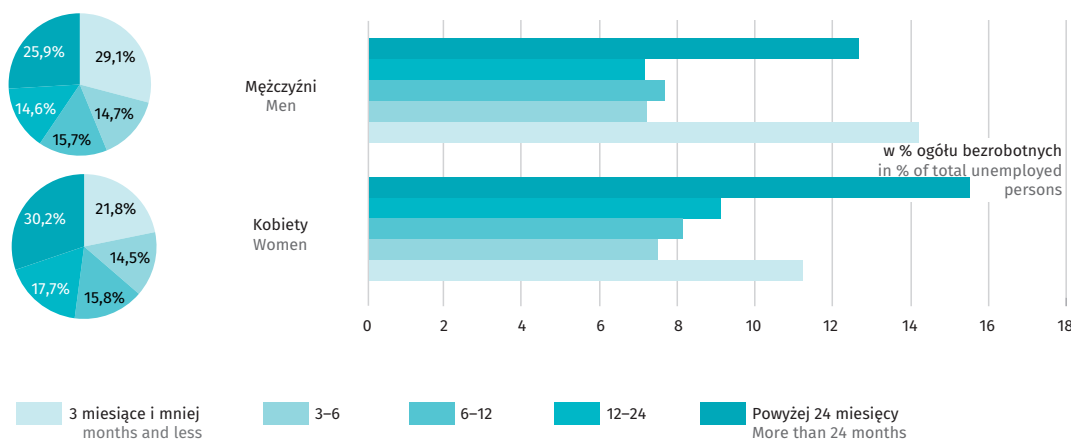
As of the end of the year, the most numerous among the unemployed were persons unemployed for more than 24 months (28,1%), and then 3 months and less (25,4%). In powiats, the percentage of persons unemployed for the longest period of time ranged from 10,3% in grójecki powiat to 38,2% in przysuski, and unemployed for up to 3 months – from 19,9% in Ostrołęka to 47,7% in grójecki powiat. Compared to 2016, the number of persons unemployed from 6 to 12 months decreased the most (by 24,5%).

Wykres 5. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według płci i czasu pozostawania bez pracy w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 5. Structure of unemployed persons by sex and duration of unemployment in 2017

As of 31 XII

Największe trudności ze znalezieniem pracy nadal miały osoby ze stażem 1–5 lat (22,1% ogólnej liczby bezrobotnych) oraz ze stażem do 1 roku (18,3%); w porównaniu z rokiem poprzednim ich odsetek wzrósł odpowiednio o 0,7 i o 0,5 p. proc.

The biggest difficulties with finding a job still had persons with work seniority of 1–5 years (22,1% of the total number of the unemployed) and with work seniority of up to 1 year (18,3%); in comparison with the previous year their percentage increased by 0,7 and 0,5 pp, respectively.

Większość bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy to osoby, które wcześniej pracowały zawodowo. W końcu 2017 r. w województwie mazowieckim zbiorowość ta liczyła 129,7 tys. osób, tj. 84,2% ogółu zarejestrowanych (w kraju udział tych osób wyniósł 86,1%). W liczbie tej stosunkowo dużą grupę stanowili bezrobotni poprzednio pracujący w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (15,3%), przetwórstwie przemysłowym (14,2%), a także w budownictwie (8,1%).

Most unemployed persons in registers of labour offices were persons who previously worked professionally. At the end of 2017, in Mazowieckie voivodship, this group counted 129,7 thous. persons, i.e. 84,2% of total registered persons (in the country their share amounted to 86,1%). Among them, relatively large group represented unemployed persons previously working in trade; repair of motor vehicles (15,3%), in manufacturing (14,2%), and in construction (8,1%).

W końcu grudnia 2017 r. w zbiorowości bezrobotnych poprzednio pracujących największy odsetek stanowiły osoby wykonujące pracę jako sprzedawcy i pokrewni – 12,5%, a w dalszej kolejności w takich grupach zawodów jak: robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni – 6,9% ; pracownicy usług osobistych – 7,1% ; robotnicy pomocniczy w górnictwie,

At the end of 2017, in the population of the unemployed previously employed, the largest percentage accounted for persons working as sales workers – 12,5%, followed by groups of occupations such as: metal, machinery and related trades workers – 6,9%; personal service workers – 7,1%; auxiliary workers in mi-

przemysłu, budownictwie i transporcie – 6,5%. Duży odsetek stanowiły również osoby wykonujące ostatnio pracę w grupach zawodów: robotnicy budowlani i pokrewni, z wyłączeniem elektryków – 6,1%; robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni – 5,8% oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych – 4,5%.

Na koniec 2017 r. spośród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych 131,0 tys. (85,0%) to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby którym przysługuje pierwszeństwo w udziale w programach specjalnych. Jedna osoba może spełniać więcej niż jedno kryterium decydujące o przyznaniu statusu bezrobotnego będącego w szczególnej sytuacji.

ning, industry, construction and transportation – 6,5%. A large percentage constituted also persons performing work in groups of occupations: building and related trade workers, excluding electricians – 6,1%; workers in food processing, wood processing, production of textiles and related trades workers – 5,8% and science and engineering associate professionals – 4,5%.

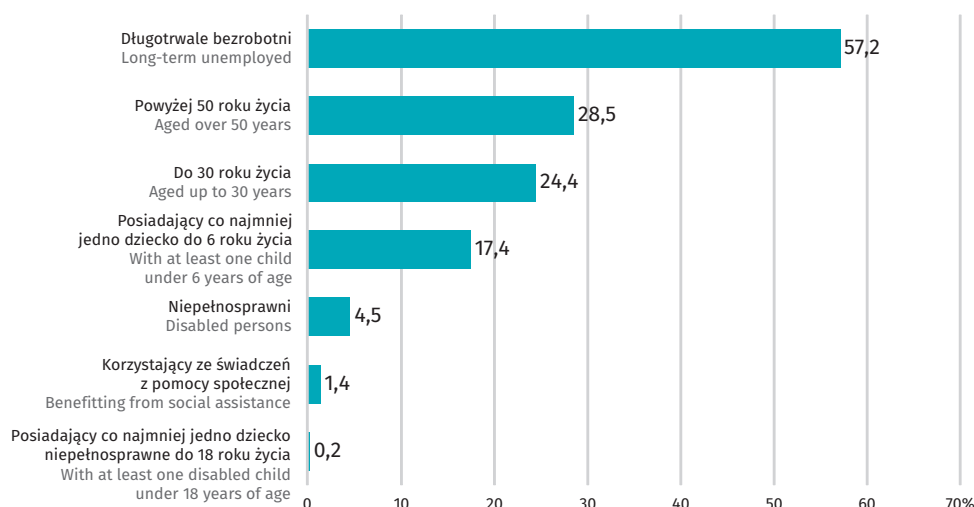
At the end of 2017, from among total registered unemployed persons, 131,0 thous. (85,0%) were persons in a special situation on the labour market, i.e. persons who have priority in participating in special programmes. One person may meet more than one criterion for granting the status of unemployed in a special situation.

Wykres 6. Wybrane kategorie bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w % ogółem w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 6. Selected categories of unemployed persons in a special situation on the labour market in % of total in 2017

As of 31 XII

Kryterium, które dotyczyło największej liczby osób to długotrwale bezrobocie. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych kształtował się na poziomie 57,2% i wyniósł od 34,4% w powiecie grójeckim do 66,5% w m. Ostrołęce. Wśród długotrwale bezrobotnych więcej było kobiet niż mężczyzn (53,3% wobec 46,7%). Na poniższych wykresach przedstawiono zbiorowość długotrwale bezrobotnych według wybranych cech.

The criterion that concerned the largest number of persons is long-term unemployment. The share of the long-term unemployed in the total number of registered unemployed persons was at the level of 57,2% and ranged from 34,4% in grójecki powiat to 66,5% in Ostrołęka. Among the long-term unemployed, there were more women than men (53,3% compared to 46,7%). The charts below present the population of the unemployed by selected features.

Wykres 7. Struktura długotrwale bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 7. Structure of long-term unemployed persons by age, education and work seniority in 2017

As of 31 XII

Wśród długotrwale bezrobotnych najwięcej było osób w wieku 35–44 lata; na koniec badanego roku ich odsetek wyniósł 24,7%. Prawie tak samo liczna była grupa osób w wieku 25–34 lata (24,0%), a ponad trzykrotnie mniejsza (7,1%) – osób najmłodszych (18–24 lata). Analizując omawianą zbiorowość pod względem wykształcenia stwierdzić można, że najwięcej długotrwale bezrobotnych posiadało wykształcenie gimnazjalne i niższe (30,2%), a najmniej – średnie ogólnokształcące (10,2%). Ze względu na staż pracy – 4 na 10 długotrwale bezrobotnych to osoby o stażu pracy nie dłuższym niż 5 lat.

Kolejnym pod względem liczebności kryterium decydującym o przyznaniu statusu bezrobotnego w szczególnej sytuacji na rynku pracy był wiek – powyżej 50 oraz do 30 roku życia.

Osoby powyżej 50 roku życia stanowiły 28,5% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (w 2016 r. – 29,5%). Relatywnie najwięcej w powiatach: warszawskim zachodnim (41,1%), m.st. Warszawie (36,1%) i otwockim (34,1%), a najmniej – w powiecie ostrowskim (21,5%).

Odsetek osób do 30 roku życia wyniósł 24,4% (przed rokiem 24,9%). Do powiatów o największym udziale osób w tym wieku należały: lipski (36,6%), ostrołęcki (35,8%) i zwoleński (35,2%), a najmniejszy udział odnotowano w m.st. Warszawie (12,7%).

W 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowano 225,2 tys. osób bezrobotnych (mniej niż w roku poprzednim o 28,3 tys., tj. o 11,2%), z czego 20,3% to osoby zarejestrowane po raz pierwszy. Najwięcej nowych rejestracji bezrobotnych miało miejsce w styczniu (24,3 tys.), a najmniej w kwietniu (16,0 tys.). W tym samym czasie z ewidencji bezrobotnych wyłączono 260,1 tys. osób (mniej niż w 2016 r. o 21,1 tys., tj. o 7,5%); najwięcej w październiku (28,0 tys.), a najmniej w styczniu (16,8 tys.). Spośród osób wykreślonych z ewidencji 49,8% podjęło pracę (o 1,5 p. proc. mniej niż 2016 r.). Zmniejszył się także odsetek osób wyrejestrowanych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 0,6 p. proc. do 21,5%), osób, które rozpoczęły szkolenie lub staż u pracodawców (o 0,3 p. proc. do 8,2%) oraz osób wyrejestrowanych z powodu nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego (o 0,2 p. proc. do 1,0%). Zwiększył się natomiast odsetek osób dobrowolnie rezygnujących ze statusu bezrobotnego (o 0,2 p. proc. do 5,8%). Udział osób wyrejestrowanych z powodu nabycia prawa do emerytury lub renty nie zmienił się i wyniósł 0,8%.

Among the long-term unemployed, there were mostly persons aged 35–44 years; at the end of the surveyed year, their percentage amounted to 24,7%. Almost as numerous was a group of persons aged 25–34 years (24,0%), and over three-times smaller (7,1%) – a group of the youngest persons (18–24 years). When analyzing the group in question by education, it can be stated that the largest number of unemployed persons had lower secondary and less education (30,2%), and the smallest number – general secondary (10,2%). Due to work seniority – 4 out of 10 long-term unemployed persons are persons with work seniority not longer than 5 years.

The next, in terms of the number, criterion determining the status of the unemployed in a special situation on the labour market was age – above 50 and up to 30 years of age.

Persons aged over 50 made up 28,5% of the total number of registered unemployed persons (in 2016 – 29,5%). Relatively the most in powiats: warszawski zachodni (41,1%), the Capital City of Warszawa (36,1%) and otwocki (34,1%), and the least – in ostrowski powiat (21,5%).

The percentage of persons up to 30 years of age amounted to 24,4% (a year before 24,9%). Powiats with the largest share of persons at this age were: lipski (36,6%), ostrołęcki (35,8%) and zwoleński (35,2%), and the smallest share was recorded in the Capital City of Warszawa (12,7%).

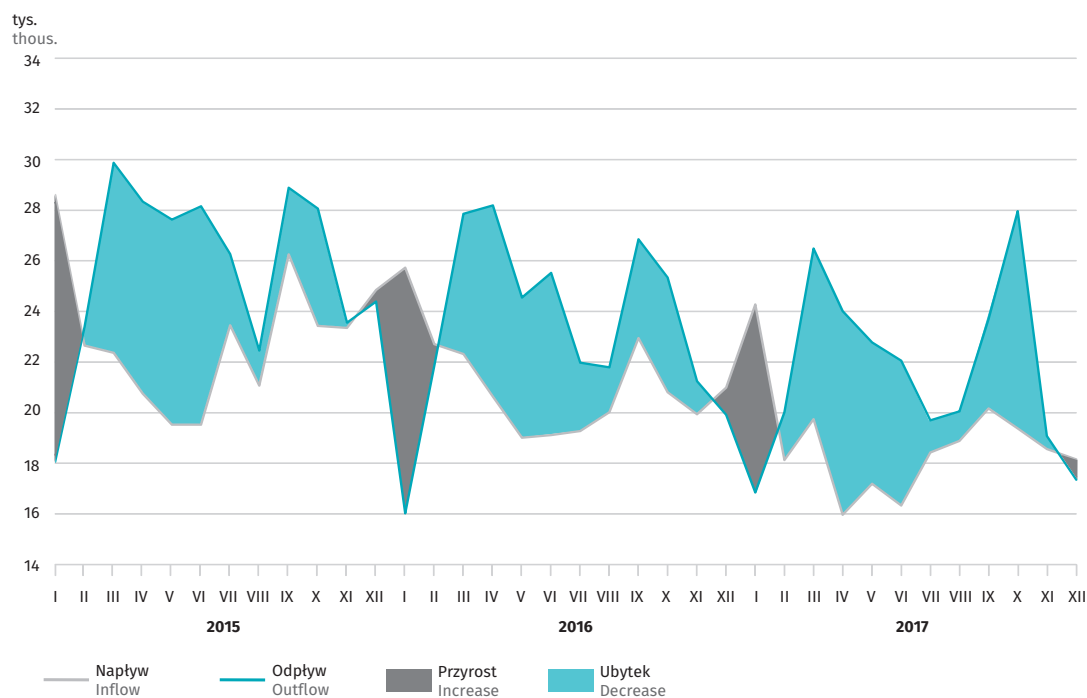
In 2017, in labour offices, 225,2 thous. unemployed persons were registered (less than in the previous year by 28,3 thous., i.e. by 11,2%), of which 20,3% were persons registered for the first time. The largest number of new registrations of unemployed persons took place in January (24,3 thous.), and the smallest number in April (16,0 thous.). At the same time, 260,1 thous. persons were removed from unemployment rolls (less by 21,1 thous, i.e. by 7,5%); the most in October (28,0 thous.), and the least in January (16,8 thous.). Out of persons removed from unemployment rolls, 49,8% took up work (by 1,5 pp less than in 2016). There was also a decrease in the percentage of persons deregistered as a result of failure to confirm availability for work (by 0,6 pp to 21,5%), persons who started training and employer sponsored traineeships (by 0,3 pp to 8,2%) and persons deregistered due to the acquisition of the right to pre-retirement benefit (by 0,2 pp to 1,0%). On the other hand, the percentage of persons voluntarily giving up status of the unemployed increased (by 0,2 pp to 5,8%). The share of persons deregistered due to the acquisition of the right to retirement pay or pension did not change and amounted to 0,8%.

Wykres 8. Napływ i odpływ bezrobotnych

W miesiącu sprawozdawczym

Chart 8. Inflow and outflow of unemployed persons

In reporting month

W 2017 r. do urzędów pracy w województwie zgłoszono 255,0 tys. ofert pracy, tj. o 48,3 tys. (o 23,4%) więcej niż rok wcześniej. Najwięcej ofert zgłoszono w marcu (25,1 tys.), a najmniej w grudniu (14,9 tys.). W końcu roku powiatowe urzędy pracy dysponowały ofertami pracy dla 8,0 tys. osób, co oznacza, że na 1 ofertę przypadało przeciętnie 19 zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem – 31); w kraju średnio 16 bezrobotnych.

Część ofert pracy kierowana jest do osób niepełnosprawnych; na koniec roku do dyspozycji tej grupy bezrobotnych pozostawało 345 ofert zatrudnienia (rok wcześniej 410), z czego około 2/3 figurowało w ewidencji urzędów pracy w m.st. Warszawie. Na 1 ofertę pracy przypadało 19 osób niepełnosprawnych (w 2016 r. – 21); w kraju – 18.

In 2017, there were 255,0 thous. job offers submitted to labour offices, i.e. by 48,3 thous. (by 23,4%) more than a year earlier. Most offers were submitted in March (25,1 thous.), and the least in December (14,9 thous.). At the end of the year, the powiat labour offices had job offers for 8,0 thous. persons, which means that there was an average of 19 registered unemployed persons per 1 job offer (a year before – 31); in the country an average of 16 unemployed persons.

Some job offers are addressed to disabled persons; at the end of the year, there were 345 job offers at the disposal of this group of unemployed persons (a year earlier 410), of which approximately 2/3 were registered in labour offices in the Capital City of Warszawa. There were 19 disabled persons per 1 job offer (in 2016 – 21); in the country – 18.

Dział III. Warunki pracy

Chapter III. Work conditions

W 2017 r. w województwie mazowieckim badaniem warunków pracy objęto jednostki zatrudniające łącznie 1226,9 tys. osób. Wyniki badania pokazały, że w końcu grudnia w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych pracowało 42,3 tys. osób, tj. 3,5% ogółu zatrudnionych w przebadanych zakładach (przed rokiem – 42,4 tys. osób, tj. 3,6%); w kraju odpowiednio 458,0 tys. osób, tj. 7,8%.

In 2017, in Mazowieckie voivodship, the work conditions survey covered units employing a total of 1226,9 thous. persons. The results of the survey showed that at the end of December, 42,3 thous. persons worked in hazardous conditions, i.e. 3,5% of total employed persons in surveyed establishments (a year before – 42,4 thous. persons, i.e. 3,6%); in the country, respectively, 458,0 thous. persons, i.e. 7,8%.

Tablica 4. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Table 4. Persons working in hazardous conditions in 2017

As of 31 XII

Wyszczególnienie Specification	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W % In %	2016=100
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia Persons working in hazardous conditions	42349	100,0	99,8
sektor publiczny public sector	9275	21,9	116,5
sektor prywatny private sector	33074	78,1	95,9
mężczyźni men	36467	86,1	101,3
kobiety women	5882	13,9	91,1

W skali roku liczba osób ogółem pracujących w warunkach zagrożenia nieznacznie wzrosła (o 0,2%), przy czym mężczyzn było więcej o 1,3%, a kobiet – mniej o 8,9%. Większość (78,1%) zatrudnionych w warunkach zagrożenia pracowała w sektorze prywatnym.

Wśród pracujących w warunkach zagrożenia kobiety stanowiły 13,9% (w kraju – 16,2%); oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim rokiem o 1,3 p. proc.

Over the year, the number of total persons working in hazardous conditions slightly increased (by 0,2%), whereas there were more men by 1,3%, and women – by 8,9% less. The majority (78,1%) of persons employed in hazardous conditions worked in private sector.

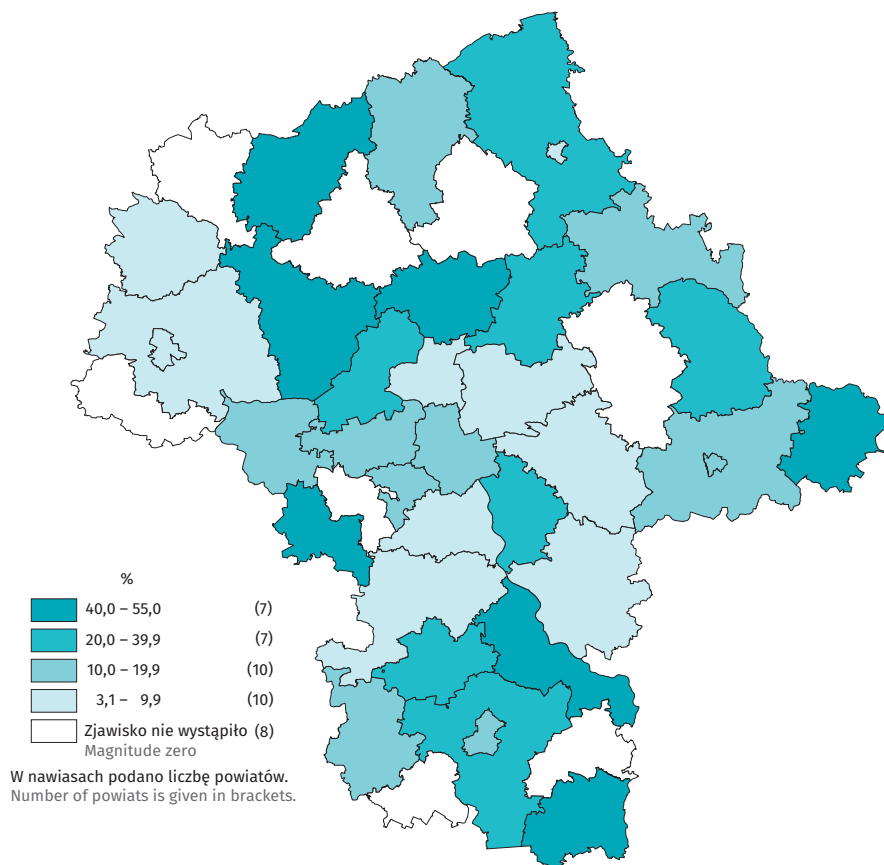
Among persons working in hazardous conditions, women accounted for 13,9% (in the country – 16,2%); it means a decrease compared to the previous year by 1,3 pp.

Mapa 4. Udział kobiet w ogólnej liczbie zatrudnionych w warunkach zagrożenia według powiatów w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Map 4. Share of women in the total number of persons working in hazardous conditions by powiats in 2017

As of 31 XII

Zagrożenia występujące na stanowiskach pracy mogą wynikać z czynników związanych ze środowiskiem pracy (przekroczenie dopuszczalnych stężeń i natężeń), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, warunki ciężkiego wysiłku fizycznego lub warunki szczególnej uciążliwości) oraz z czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

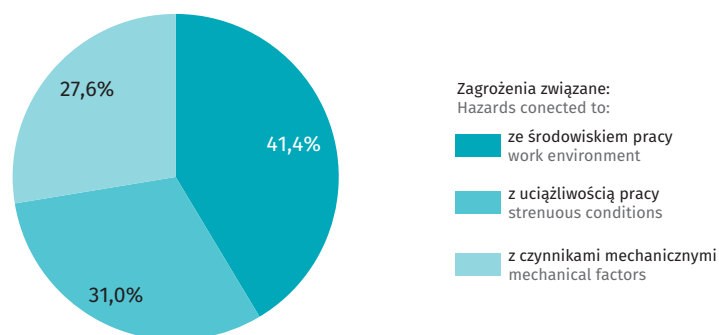
Hazards occurring at workplaces may result from the factors connected with work environment (exceeding acceptable concentrations and intensities), with strenuous conditions (forced body position, conditions of heavy physical effort or conditions of special nuisance) and connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery.

Wykres 9. Struktura zatrudnionych w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Chart 9. Structure of persons working in hazardous conditions by type of hazard in 2017

As of 31 XII

W końcu 2017 r. na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy narażonych było 17,5 tys. osób, co stanowiło 41,4% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (przed rokiem – 38,5%). Spośród zatrudnionych w tej grupie zagrożeń najwięcej osób pracowało w przetwórstwie przemysłowym (57,3%), a w dalszej kolejności w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (14,7%), w budownictwie (7,8%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (5,4%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (4,6%).

W warunkach zagrożenia czynnikami związanymi z uciążliwością pracy zatrudnionych było 13,1 tys. osób, tj. 31,0% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w 2016 r. – 34,1%). Wśród zatrudnionych w tej grupie zagrożeń największy odsetek stanowiły osoby zatrudnione w przetwórstwie przemysłowym (36,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (22,4%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (12,2%), a także budownictwie oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami odpadami; rekultywacji (odpowiednio 9,3% i 9,2%).

Czynniki mechaniczne związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi stanowiły zagrożenie dla 11,7 tys. osób, tj. dla 27,6% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w 2016 r. – dla 27,5%). Z ogólnej liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami mechanicznymi najwięcej osób zatrudnionych było w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (55,1%), a następnie w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (14,9%), przetwórstwie przemysłowym (13,7%) oraz budownictwie (8,3%).

O skali zatrudnienia w warunkach zagrożenia informuje wskaźnik przedstawiający liczbę osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości. W końcu 2017 r. w województwie

At the end of 2017, there were 17,5 thous. persons exposed to factors connected with work environment, which accounted for 41,4% of the total employed in hazardous conditions (a year before – 38,5%). Out of persons employed in this group of hazards, majority worked in manufacturing (57,3%), and then in electricity, gas, steam and air conditioning supply (14,7%), in construction (7,8%), human health and social work activities (5,4%), and in trade; repair of motor vehicles (4,6%).

There were 13,1 thous. persons employed in strenuous conditions, i.e. 31,0% of total persons working in hazardous conditions (in 2016 – 34,1%). Out of employed persons in this group of hazards, the largest percentage made up persons employed in manufacturing (36,4%), transportation and storage (22,4%), electricity, gas, steam and air conditioning supply (12,2%), as well as in construction and water supply; sewerage, waste management and remediation activities (respectively, 9,3% and 9,2%).

Mechanical factors related to particularly dangerous machinery were a threat to 11,7 thous. persons, i.e. to 27,6% of the total employed in hazardous conditions (in 2016 – to 27,5%). From the total number of persons employed in hazardous conditions connected with mechanical factors, majority were employed in trade; repair of motor vehicles (55,1%), and then in electricity, gas, steam and air conditioning supply (14,9%), manufacturing (13,7%) and in construction (8,3%).

The scale of employment in hazardous conditions is presented by the indicator showing the number of persons employed in hazardous conditions per 1000 employed persons of surveyed population. At the end of 2017, in Mazowieckie voivodship, this indicator totalled 34,5 (a year before 36,1) and was lower than the national rate which amounted to 77,6 (in 2016 – 80,8). Among sections, the highest threat for health at work-

mazowieckim wskaźnik ten ogółem wyniósł 34,5 (przed rokiem 36,1) i był niższy niż w kraju, gdzie osiągnął poziom 77,6 (w 2016 r. – 80,8). Wśród sekcji największe zagrożenie dla zdrowia w miejscu pracy wystąpiło w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 189,3 (w 2016 r. – 168,9), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami odpadami; rekultywacji – 93,7 (przed rokiem – 109,1), przetwórstwie przemysłowym – 60,1 (przed rokiem – 63,1), górnictwie i wydobywaniu – 49,1 (rok wcześniej 29,2) oraz budownictwie – 45,9 (w 2016 r. – 54,3).

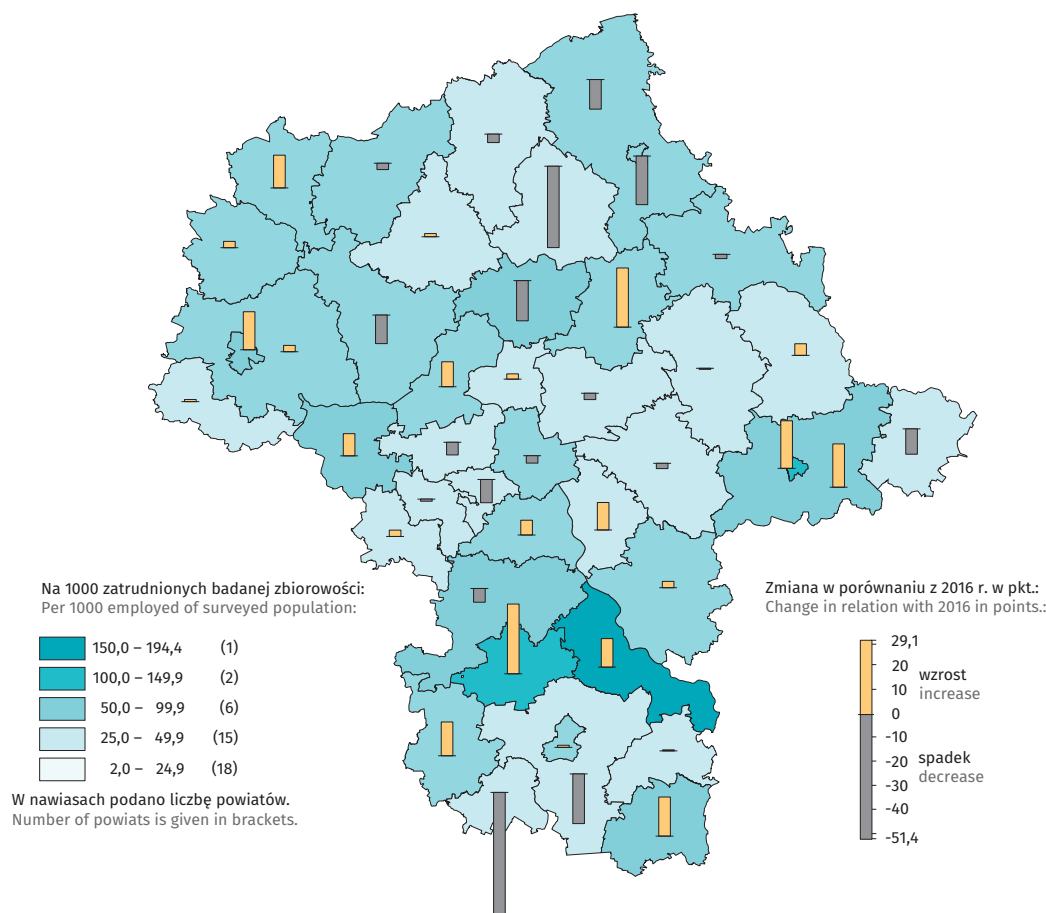
place was in electricity, gas, steam and air conditioning supply – 189,3 (in 2016 – 168,9), in water supply; sewerage, waste management and remediation activities – 93,7 (a year before – 109,1), in manufacturing – 60,1 (a year before – 63,1), in mining and quarrying – 49,1 (a year before 29,2) and in construction – 45,9 (in 2016 – 54,3).

Mapa 5. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według powiatów w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Map 5. Persons working in hazardous conditions by powiats in 2017

As of 31 XII

Przestrzenne rozmieszczenie zagrożeń stanowisk pracy oraz stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia wiąże się ściśle z infrastrukturą i stopniem koncentracji zakładów pracy o określonych rodzajach działalności. Choć w województwie mazowieckim zdecydowaną większość za-

The spatial distribution of workplace hazards and the degree of risk intensity of factors harmful to health is closely related to infrastructure and the level of concentration of workplaces of with specific types of activity. Despite the fact that in Mazowieckie voivodship the vast majority of persons employed in hazardous

trudnionych w warunkach zagrożenia skupia m.st. Warszawa (w końcu 2017 r. było to 27,0 tys. osób, tj. 63,7% ogólnej liczby osób wykonujących pracę niosącą zagrożenia), to najtrudniejsze warunki pracy notuje się w powiecie kozienickim. Wskaźnik informujący o skali zatrudnienia w warunkach zagrożenia w 2017 r. wyniósł tu 194,4. Oznacza to, że średnio co piąta osoba pracowała w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych; dla porównania w m.st. Warszawie – co trzydziesta.

W skali roku w większości powiatów nastąpił wzrost omawianego wskaźnika. Najbardziej w powiatach białobrzeskim (ze 105,6 do 134,7) i wyszkowskim (z 9,4 do 34,1), a najmniej w zwoleńskim (z 13,5 do 14,3) i m. Radomiu (z 27,5 do 28,5). Największy spadek natomiast miał miejsce w powiatach szydłowieckim (z 62,3 do 10,9) i makowskim (z 40,9 do 7,0).

Wskaźnik przedstawiający skalę zagrożeń czynnikami środowiska pracy ogółem wyniósł 14,3, czynnikami związanymi z uciążliwością pracy – 10,7, a czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi – 9,5.

Najwyższy wskaźnik przedstawiający skalę zagrożeń czynnikami środowiska pracy odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (82,4). Relatywnie wysoki był również w górnictwie i wydobywaniu (48,1), przetwórstwie przemysłowym (36,7), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami odpadami; rekultywacji (19,8), rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (18,4) i budownictwie (17,6).

Na pracę w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi z uciążliwością pracy najbardziej narażone były osoby zatrudnione w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (wskaźnik określający skalę zagrożeń związanych z uciążliwością pracy wyniósł 65,2) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (51,4), a w dalszej kolejności w pozostałej działalności usługowej (26,8) i przetwórstwie przemysłowym (17,5).

Na działanie czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi w największym stopniu narażone były osoby zatrudnione w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (wskaźnik pokazujący skalę zagrożeń czynnikami mechanicznymi wyniósł 55,5), a następnie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (19,4) oraz w budownictwie (12,5).

Osoby zatrudnione w warunkach zagrożenia mogą być narażone na kilka czynników szkodliwych. Z tego powodu w analizach wykorzystywana jest kategoria tzw.

conditions work in the Capital City of Warszawa (at the end of 2017 it was 27,0 thous. persons, i.e. 63,7% of the total number of persons performing work carrying hazards), the most strenuous work conditions were noted in kozienicki powiat. The indicator presenting the scale of employment in hazardous conditions in 2017 amounted to 194,4, which means that on average every fifth person worked in conditions harmful to health and strenuous; for comparison in the Capital City of Warszawa – every thirtieth.

Over the year, in the majority of powiats the discussed indicator increased. The most in the powiats białobrzesci (from 105,6 to 134,7) and wyszkowski (from 9,4 to 34,1), and the least in zwoleński (from 13,5 to 14,3) and in Radom (from 27,5 to 28,5). The largest decrease was recorded in the powiats szydłowiecki (from 62,3 to 10,9) and makowski (from 40,9 to 7,0).

The indicator showing the scale of threats connected with work environment factors amounted to 14,3 in total, with strenuous conditions – 10,7, and with mechanical factors related to particularly dangerous machinery – 9,5.

The highest indicator showing the scale of threats connected with work environment was noted in electricity, gas, steam and air conditioning supply (82,4). Relatively high was also in mining and quarrying (48,1), manufacturing (36,7), water supply; sewerage, waste management and remediation activities (19,8), agriculture, forestry and fishing (18,4) and construction (17,6).

Most exposed to hazards connected with strenuous conditions were persons employed in water supply; sewerage, waste management and remediation activities (the indicator showing the scale of threats connected with strenuous conditions amounted to 65,2) and in electricity, gas, steam and air conditioning supply (51,4), and then in other service activities (26,8) and in manufacturing (17,5).

Most exposed to mechanical factors related to particularly dangerous machinery were persons employed in electricity, gas, steam and air conditioning supply (the indicator showing the scale of threats connected with mechanical factors amounted to 55,5), and then in trade; repair of motor vehicles (19,4) and in construction (12,5).

Persons employed in hazardous conditions may be exposed to several harmful factors. For this reason, in the analyses, the category of threat per capita is used.

The number of threats per capita is the number of persons employed in hazardous conditions, counted as many times as the number of factors they were exposed to. As of the end of December 2017, the number of

osobozagrożeń. Liczba osobozagrożeń to liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia, liczonych tyle razy na ile czynników osoby te były narażone. Według stanu w końcu grudnia 2017 r. liczba osobozagrożeń wyniosła 45,4 tys., z czego 19,3 tys. (42,5%) stanowiły osobozagrożenia związane ze środowiskiem pracy, 13,9 tys. (30,7%) – z uciążliwością pracy, a 12,1 tys. (26,8%) – z maszynami szczególnie niebezpiecznymi; rok wcześniej liczba osobozagrożeń wynosiła 45,7 tys., a analogiczne udziały kształtowały się następująco: 40,0%, 33,7% i 26,3%.

W 2017 r. spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy, największym zagrożeniem był hałas – 11,5 tys. osobozagrożeń, tj. 59,4% wszystkich osobozagrożeń związanych ze środowiskiem pracy (w 2016 r. odpowiednio 10,4 tys., tj. 57,2%). W dalszej kolejności były przemysłowe – 1,4 tys., tj. 7,2% (w 2016 r. – 1,2 tys., tj. 6,5%) oraz mikroklimat zimny – 1,3 tys., tj. 6,8% (przed rokiem – 1,0 tys., tj. 5,5%).

W ciągu roku w województwie mazowieckim zlikwidowano lub ograniczono 13,1 tys. osobozagrożeń związanych ze środowiskiem pracy, 6,2 tys. – z uciążliwością pracy oraz 2,1 tys. osobozagrożeń związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi (w 2016 r. odpowiednio: 13,7 tys., 5,6 tys. i 1,7 tys. osobozagrożeń). Jednocześnie stwierdzono 8,7 tys. nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrożeń związanych ze środowiskiem pracy, 3,3 tys. – z uciążliwością pracy i 2,5 tys. – z maszynami szczególnie niebezpiecznymi (przed rokiem odpowiednio: 5,1 tys., 4,2 tys. i 1,6 tys. osobozagrożeń).

Osoby narażone na utratę zdrowia w miejscu zatrudnienia korzystają ze świadczeń przysługujących z tytułu określonych warunków pracy. W 2017 r. (stan w połowie grudnia) ogólna liczba świadczeń przysługujących pracownikom z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych była mniejsza niż przed rokiem. Najczęściej korzystano z napojów oraz z posiłków profilaktycznych, które stanowiły odpowiednio 46,5% i 34,5% ogólnej liczby świadczeń w województwie. W zakładach objętych badaniem z napojów skorzystało 125,5 tys. osób (w 2016 r. – 118,3 tys.), a z posiłków profilaktycznych – 93,0 tys. pracowników (przed rokiem – 86,6 tys.). Inne formy świadczeń przysługujących osobom pracującym w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych to dodatki pieniężne, z których skorzystało 33,7 tys. osób (rok wcześniej 38,1 tys.), dodatkowe urlopy – 8,8 tys. (przed rokiem 8,7 tys.), inne środki odżywcze – 6,3 tys. (przed rokiem 7,7 tys.) oraz uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – 1,4 tys. i skrócony czas pracy – 1,2 tys. (przed rokiem odpowiednio 1,6 tys. i 1,9 tys.).

threats per capita amounted to 45,4 thous., of which 19,3 thous. (42,5%) were threats per capita connected with work environment, 13,9 thous. (30,7%) – with strenuous conditions, and 12,1 thous. (26,8%) – with particularly dangerous machinery; a year earlier, the number of threats per capita amounted to 45,7 thous., and analogically, the shares were as follows: 40,0%, 33,7% and 26,3%.

In 2017, out of factors connected with work environment, the biggest threat was noise – 11,5 thous. of threats per capita, i.e. 59,4% of all threats per capita connected with work environment (in 2016, respectively, 10,4 thous., i.e. 57,2%). The next were industrial dust – 1,4 thous., i.e. 7,2% (in 2016 – 1,2 thous., i.e. 6,5%) and cold microclimate – 1,3 thous., i.e. 6,8% (a year before – 1,0 thous., i.e. 5,5%).

During the year, in Mazowieckie voivodship, 13,1 thous. threats per capita connected with work environment were eliminated or limited, 6,2 thous. – connected with strenuous conditions and 2,1 thous. threats per capita related to particularly dangerous machinery (in 2016, respectively: 13,7 thous., 5,6 thous. and 1,7 thous. threats per capita). At the same time, 8,7 thous. newly arisen or newly revealed threats per capita connected with work environment were recorded, 3,3 thous. – connected with strenuous conditions and 2,5 thous. – related to particularly dangerous machinery (a year before, respectively: 5,1 thous., 4,2 thous. and 1,6 thous. threats per capita).

Persons exposed to the loss of health at the workplace use benefits due to certain work conditions. In 2017 (as of mid-December), the total number of hazardous and hard working conditions benefits was smaller than a year before. The most frequent were drinks and preventive food, which accounted for, respectively 46,5% and 34,5% of the total number of benefits in the voivodship. In surveyed establishments, 125,5 thous. persons used drinks (in 2016 – 118,3 thous.), and preventive food – 93,0 thous. employees (a year before – 86,6 thous.). Other forms of hazardous and hard working conditions benefits were a special pay – 33,7 thous. persons (a year earlier 38,1 thous.), extra leaves – 8,8 thous. (a year before 8,7 thous.), other nutrition – 6,3 thous. (a year before 7,7 thous.) and entitlements arising from work in particular conditions – 1,4 thous. and short time working – 1,2 thous. (a year before, 1,6 thous. and 1,9 thous., respectively).

W 2017 r. w województwie mazowieckim w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła liczba wypadków przy pracy oraz liczba osób poszkodowanych w tych wypadkach. Zmniejszyła się liczba dni niezdolności do pracy osób poszkodowanych i skrócił się czas niezdolności do pracy przypadający na jednego poszkodowanego.

W 2017 r. odnotowano 10704 wypadki przy pracy (poza rolnictwem indywidualnym), tj. o 246 więcej niż w 2016 r. W ogólnej liczbie wypadki zbiorowe (40) stanowiły 0,4% (tak samo jak przed rokiem).

W wypadkach indywidualnych i zbiorowych w 2017 r. poszkodowanych zostało 10761 osób (o 239 osób więcej niż w roku poprzednim). Poszkodowani w wypadkach przy pracy w województwie mazowieckim stanowili 12,2% ogółu poszkodowanych w kraju (przed rokiem – 12,0%).

In 2017, in Mazowieckie voivodship, compared to the previous year, the number of accidents at work as well as the number of persons injured in these accidents increased. The number of days of inability to work of injured persons decreased and the time of inability to work per one injured person decreased as well.

In 2017, there were 10704 accidents at work (excluding private farming), i.e. by 246 more than in 2016. In the total number, mass accidents (40) accounted for 0,4% (the same as a year before).

In individual and mass accidents in 2017, 10761 persons were injured (by 239 persons more than in the previous year). Persons injured in accidents at work in Mazowieckie voivodship accounted for 12,2% of the total injured persons (a year before – 12,0%).

Tablica 5. Wypadki i poszkodowani w wypadkach przy pracy w 2017 r.

Table 5. Accidents and persons injured in accidents at work in 2017

Wyszczególnienie Specification	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W % In %	2016=100
Wypadki Accidents	10704	100,0	102,4
w tym zbiorowe of which mass	40	0,4	102,6
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ogółem Persons injured in accidents at work of total	10761	100,0	102,3
śmiertelnych fatal	38	0,4	111,8
ciężkich serious	63	0,6	131,3
łżejszych lighter	10660	99,1	102,1
mężczyźni men	6321	58,7	101,8
kobiety women	4440	41,3	103,0

Z ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy 38 osób poniosło śmierć (o 4 więcej niż przed rokiem), a 63 osoby doznały ciężkich uszkodzeń ciała (o 15 osób więcej). W wypadkach łżejszych poszkodowanych zostało 10660 osób, tj. o 220 więcej niż w 2016 r.

W 2017 r. w 16 powiatach województwa miały miejsce wypadki przy pracy ze skutkiem śmiertelnym, a w 27 – wypadki ciężkie.

W wypadkach zbiorowych poszkodowanych było 97 osób (o 6 mniej niż przed rokiem), w tym w wypadkach ciężkich – 6 (o 1 osobę mniej) oraz ze skutkiem śmiertelnym – 9 (o 4 więcej).

Większość poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie mazowieckim pracowała w sektorze

From the total number of persons injured in accidents at work 38 persons died (by 4 more than in the previous year), and 63 persons suffered serious injuries (by 15 persons more). 10660 persons were injured in lighter accidents, i.e. by 220 more than in 2016.

In 2017, fatal accidents were recorded in 16 powiats of the voivodship, and in 27 – serious accidents.

In mass accidents, there were 97 persons injured (6 less than a year before), of which in serious accidents – 6 (1 person less) and in fatal accidents – 9 (4 more).

Majority of persons injured in accidents at work in Mazowieckie voivodship worked in private sector – 66,4% (in 2016 – 66,1%). As in the previous year, among per-

prywatnym – 66,4% (w 2016 r. – 66,1%). Podobnie jak przed rokiem, wśród osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy przeważali mężczyźni (58,7%).

Najwięcej poszkodowanych odnotowano w jednostkach zakwalifikowanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe (2096 osób, o 141 więcej niż przed rokiem), handel; naprawa pojazdów samochodowych (1793 osoby, o 53 więcej) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (1090 osób, o 68 mniej). Najwięcej osób poniosło śmierć wskutek wypadku przy pracy w budownictwie (9 osób), handlu, naprawie pojazdów samochodowych (8 osób) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (7 osób).

Wśród poszkodowanych najwięcej było osób w wieku 35–44 lata (26,6%), a biorąc pod uwagę staż pracy na zajmowanym stanowisku – osób o stażu 1 rok i mniej (33,6%). Zwraca uwagę fakt, że ponad połowa (50,6%) poszkodowanych w wypadkach przy pracy to osoby o stosunkowo krótkim stażu (nieprzekraczającym 3 lat).

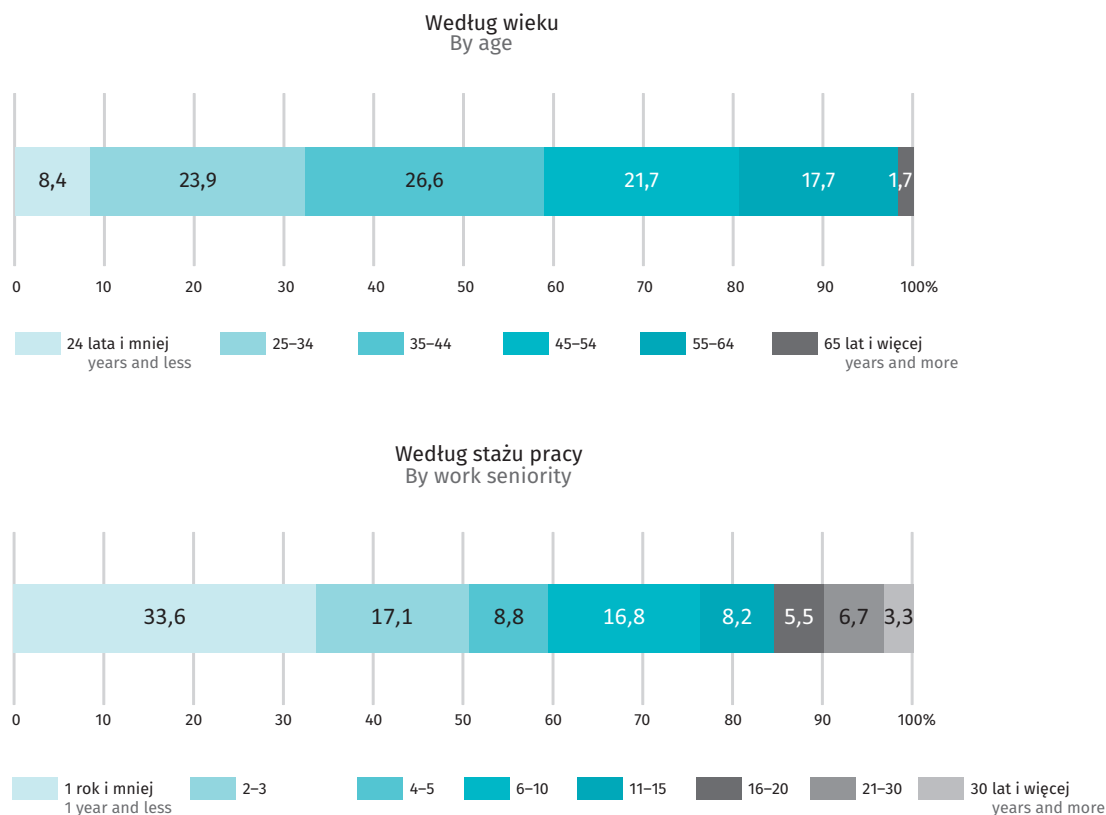
sons injured in accidents at work, men predominated (58,7%).

Most injured persons were recorded in units qualified to the sections: manufacturing (2096 persons, by 141 more than a year before), trade; repair of motor vehicles (1793 persons, by 53 more), and human health and social work activities (1090 persons, by 68 less). Most persons died as a result of an accident at work in construction (9 persons), trade; repair of motor vehicles (8 persons) and in transportation and communication (7 persons).

Among persons injured most persons were at the age of 35–44 (26,6%), and taking into account the work seniority – persons with work seniority of 1 year and less (33,6%). It is noteworthy that more than half (50,6%) of persons injured in accidents at work were persons with relatively short work seniority (not exceeding 3 years).

Wykres 10. Poszkodowani w wypadkach przy pracy w 2017 r.

Chart 10. Persons injured in accidents at work in 2017

W badanym roku najliczniejszą grupę wśród poszkodowanych w wypadkach przy pracy stanowiły osoby wykonujące pracę w takich grupach zawodów jak: sprzedawcy i pokrewni – 7,8%, kierowcy i operatorzy pojazdów – 7,7%, operatorzy maszyn i urządzeń wydobyczych i przetwórczych – 6,5%.

Najczęstszymi wydarzeniami powodującymi powstanie urazów u osoby poszkodowanej były: zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt – 36,3% ogólnej liczby wydarzeń (przed rokiem – 28,5%), uderzenie przez obiekt w ruchu – 20,2% (w 2016 r. – 19,5%), obciążenie psychiczne lub fizyczne – 16,8% (przed rokiem – 15,9%) oraz kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym – 14,3% (przed rokiem 14,1%).

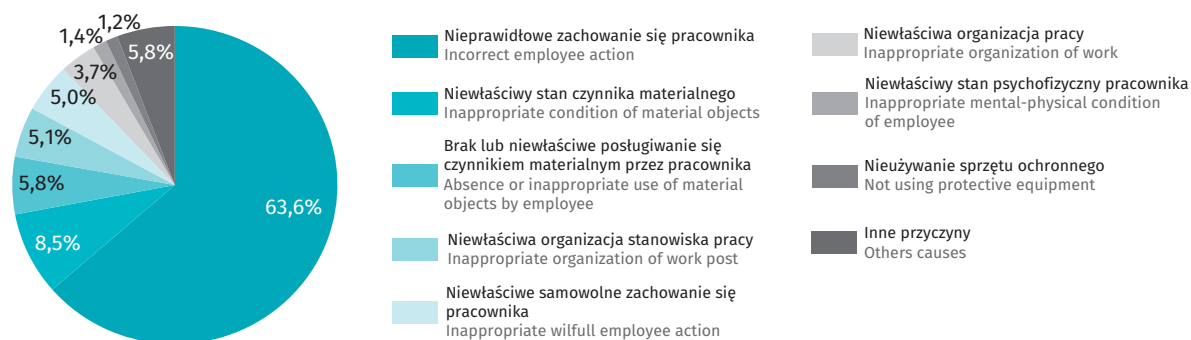
W 2017 r. najliczniejszą grupą wydarzeń powodujących wypadki przy pracy, będących odchyleniem od stanu normalnego¹ było pośliznięcie, potknięcie się, upadek osoby – 35,4% ogółu wydarzeń (w 2016 r. – 31,7%).

In the surveyed year, the most numerous group among persons injured in accidents at work were persons performing work in such groups of occupations as: salespersons and related trades workers – 7,8%, drivers and mobile-plant operators – 7,7%, mining and mineral-processing plant operators – 6,5%.

The most common contact-mode of injury were: horizontal or vertical impact with or against stationary object – 36,3% of the total number (a year before – 28,5%), hitting by object in motion – 20,2% (in 2016 – 19,5%), physical or mental stress – 16,8% (a year before – 15,9%), and contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent – 14,3% (a year before 14,1%).

In 2017, the most numerous group of events causing injuries at work, being deviation from the normal state¹ was slipping, stumbling, falling of a person – 35,4% of total events (in 2016 – 31,7%).

Wykres 11. Wypadki przy pracy według przyczyn w 2017 r.
Chart 11. Accidents at work by causes in 2017

Główną przyczyną wypadków przy pracy jest nieprawidłowe zachowanie się pracownika. W 2017 r. stanowiło ono 63,6% ogółu przyczyn, rok wcześniej – 61,9%. W dalszej kolejności do wypadków w badanym roku przyczyniły się: niewłaściwy stan czynnika materialnego (8,5%; tak samo jak przed rokiem), brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym przez pracownika (5,8%; przed rokiem – 6,3%), a także niewłaściwa organizacja stanowiska pracy (5,1%; rok wcześniej – 4,8%).

W 2017 r. w wyniku wypadków przy pracy liczba dni niezdolności do pracy w województwie wyniosła 449,7 tys. (o 1,6% mniej niż rok wcześniej); na 1 poszkodowanego (bez wypadków śmiertelnych) przypadały średnio 42 dni niezdolności do pracy (przed rokiem – 44 dni).

The main cause of accidents at work is incorrect employee action. In 2017, it accounted for 63,6% of total causes, a year earlier – 61,9%. Subsequently, the causes of accidents were: inappropriate condition of material object/agents (8,5%; the same as a year before), absence or inappropriate use of material objects/agents (5,8%; a year before – 6,3%), as well as inappropriate organization of work post (5,1%; a year earlier – 4,8%).

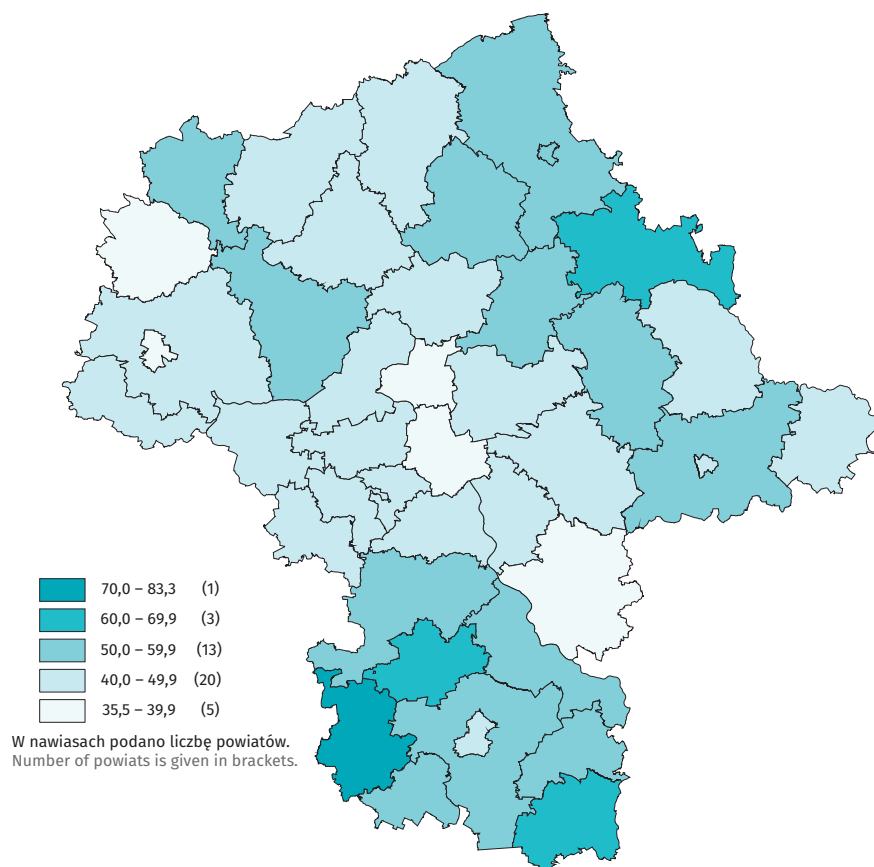
In 2017, as a result of accidents at work, the number of days of inability to work in the voivodship amounted to 449,7 thous. (by 1,6% less than a year before); there was an average of 42 days (a year before – 44 days) of inability to work per 1 injured person (excluding fatal accidents).

¹ Patrz uwagi metodologiczne do publikacji, pkt 25 na str. 67.

¹ See methodological notes to the publication, item 25 on page 67.

Mapa 6. Liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego w wypadkach przy pracy według powiatów w 2017 r.

Map 6. Number of days of inability to work per 1 injured person in accidents at work by powiats in 2017

Najdłuższą średnią niezdolność do pracy przypadającą na 1 poszkodowanego stwierdzono w powiecie przysuskim (83 dni), a najkrótszą – w m. Płocku oraz powiatach legionowskim i sierpeckim (po 36 dni).

Najwięcej dni niezdolności do pracy w wyniku wypadków odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (21,6% ogólnej ich liczby), a następnie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (15,5%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (10,4%). Najmniej – w górnictwie i wydobywaniu, a także rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (odpowiednio 0,2% i 0,5%). Zwraca uwagę fakt, że w dwóch ostatnich sekcjach średnia niezdolność do pracy przypadająca na 1 poszkodowanego w wypadku była najdłuższa i wyniosła 70 dni w górnictwie i wydobywaniu oraz 59 dni w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie; najkrótszą natomiast odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii (30 dni) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (32 dni).

The longest average inability to work per 1 injured person was recorded in przysuski powiat (83 days), and the shortest – in Płock and in legionowski and sierpecki powiats (by 36 days each).

The highest number of days of inability to work as a result of accidents was recorded in manufacturing (21,6% of their total number), followed by trade; repair of motor vehicles (15,5%) and in transport and storage (10,4%). The least – in mining and quarrying, as well as in agriculture, forestry and fishing (by 0,2% and 0,5%, respectively). It is noteworthy that in the last two sections the average inability to work per 1 injured person was longer and amounted to 70 days in mining and quarrying and 59 days in agriculture, forestry and fishing; the shortest was recorded in accommodation and catering (30 days) and in professional, scientific and technical activities (32 days).

Wykres 12. Liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego w wypadkach przy pracy według sekcji w 2017 r.

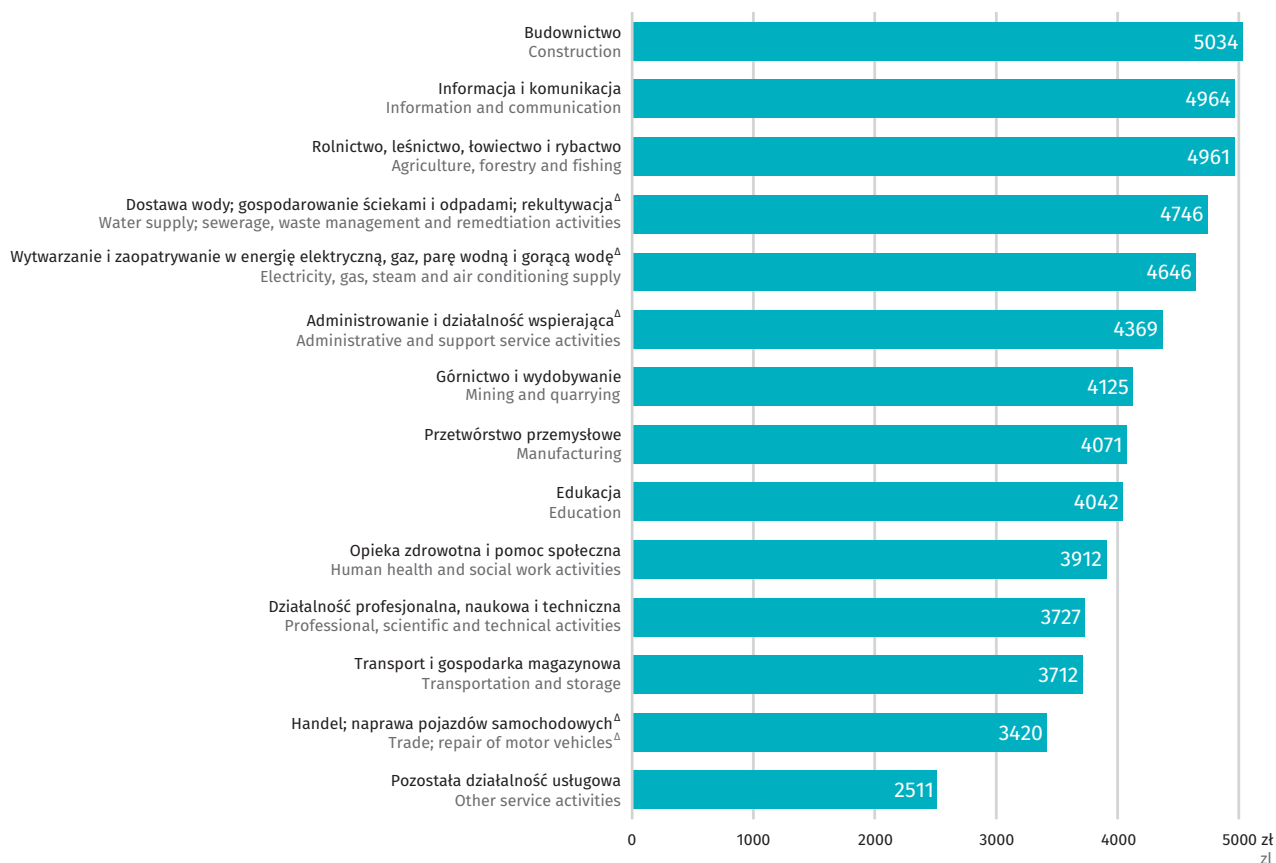
Chart 12. Number of days of inability to work per 1 injured person in accidents at work by sections in 2017

W województwie mazowieckim w 2017 r. liczba zrealizowanych świadczeń przysługujących z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wyniosła 3657 (przed rokiem 3676). Koszty świadczeń kształtowały się na poziomie 14439,8 tys. zł (przed rokiem 13444,4 tys. zł). Średni koszt jednego świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wyniósł 3949 zł (w 2016 r. – 3657 zł); największy odnotowano w budownictwie (5034 zł), a najmniejszy w pozostałej działalności usługowej (2511 zł).

In Mazowieckie voivodship in 2017, the number of benefits paid due to accidents at work and occupational diseases amounted to 3657 (a year before 3676). The costs of benefits amounted to 14439,8 thous. zł (a year before 13444,4 thous. zł). The average cost of one benefit due to accident at work and occupational diseases amounted to 3949 zł (in 2016 – 3657 zł); the highest was recorded in construction (5034 zł), and the lowest in other service activities (2511 zł).

Wykres 13. Średni koszt świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych według sekcji w 2017 r.
Chart 13. Average cost of benefits due to accidents at work and occupational diseases by sections in 2017

W badanym roku wypadki śmiertelne i ciężkie najczęściej miały miejsce w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 50 osób (odpowiednio 57,9% i 38,1% ogólnej ich liczby), natomiast wypadki lżejsze najczęściej zdarzyły się w jednostkach, w których pracowało 500 i więcej osób (31,5%).

In the surveyed year, fatal and serious accidents occurred most often in entities employing up to 50 persons (respectively, 57,9% and 38,1% of the total number), whereas lighter accidents were most common in entities employing 500 persons and more (31,5%).

Dział IV. Wynagrodzenia

Chapter IV. Wages and salaries

W 2017 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie mazowieckim ukształtowało się na poziomie 5523,65 zł i przewyższyło średnie wynagrodzenie w kraju (4527,89 zł) o 22,0%. Wzrost odnotowany w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 282,79 zł, tj. 5,4% (w kraju odpowiednio 237,37 zł, tj. 5,5%).

Wynagrodzenie w sektorze prywatnym było większe niż w publicznym o 277,81 zł (o 5,2%); również wzrost wynagrodzeń odnotowany w skali roku w sektorze prywatnym był nieco wyższy niż w publicznym (5,8% wobec 4,6%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto bez wypłat nagród rocznych w 2017 r. wyniosło 5478,41 zł i było o 5,4% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim.

In 2017, the average monthly gross wages and salaries in Mazowieckie voivodship amounted to 5523,64 zł and was higher than the national average (4527,89 zł) by 22,0%. The increase recorded in comparison to the previous year amounted to 282,79 zł, i.e. 5,4% (in the country 237,37 zł, i.e. 5,5%, respectively).

Wages and salaries in the private sector were higher than in the public sector by 277,81 zł (by 5,2%); also the increase in annual wages and salaries in the private sector was slightly higher than in the public sector (5,8% compared to 4,6%).

Tablica 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2017 r.

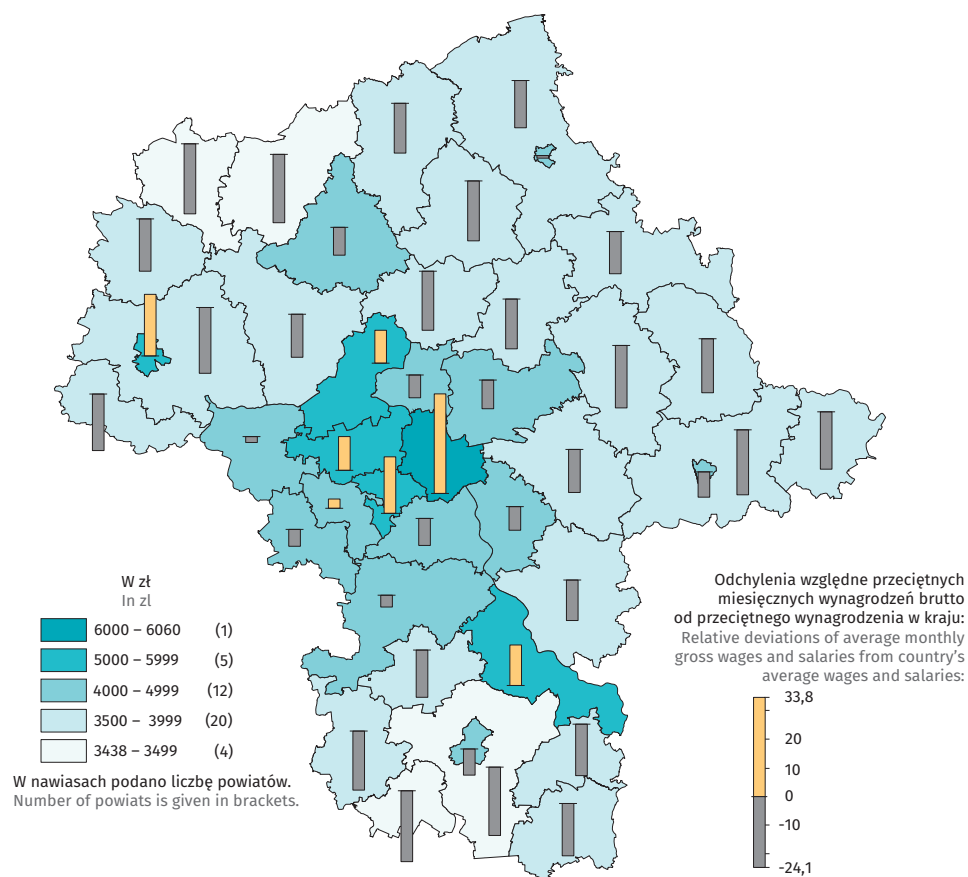
Table 6. Average monthly gross wages and salaries in 2017

Wyszczególnienie Specification	W zł In zł	Polska=100 Poland=100	2016=100
Ogółem Total	5523,65	122,0	105,4
sektor publiczny public sector	5338,63	111,3	104,6
sektor prywatny private sector	5616,44	127,8	105,8

Najwyższe w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie notowane jest w m.st. Warszawie. W 2017 r. wyniosło 6059,04 zł i przekroczyło średnie wynagrodzenie w województwie o 9,7% oraz średnie w kraju o 33,8%. Stosunkowo wysokie, choć niższe od przeciętnego w województwie były wynagrodzenia w m. Płocku (5474,91 zł; niższe o 0,9 %) oraz powiatach pruszkowskim (5405,35 zł; niższe o 2,1%) i kozienickim (5163,85 zł; niższe o 6,5%). Najniższe wynagrodzenia wystąpiły w powiatach: szydłowieckim (3438,43 zł; niższe o 37,8%), żuromińskim (3446,49 zł; niższe o 37,6%), mławskim (3473,11 zł; niższe o 37,1%) i radomskim (3477,52 zł; niższe o 37,0%).

The highest monthly gross wages and salaries in the voivodship are noted in the Capital City of Warszawa. In 2017, it amounted to 6059,04 zł and exceeded the average in the voivodship by 9,7% and the national average by 33,8%. Relatively high, although lower than the average in the voivodship, were wages and salaries in Płock (5474,91; lower by 0,9%) and in pruszkowski (5405,35 zł; lower by 2,1%) and kozienicki powiaty (5163,85 zł; lower by 6,5%). The lowest wages and salaries were recorded in the powiats: szydłowiecki (3438,43 zł; lower by 37,8%), żuromiński (3446,49 zł; lower by 37,6%), mławski (3473,11 zł; lower by 37,1%) and radomski (3477,52 zł; lower by 37,0%).

Mapa 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według powiatów w 2017 r.
 Map 7. Average monthly gross wages and salaries by powiats in 2017

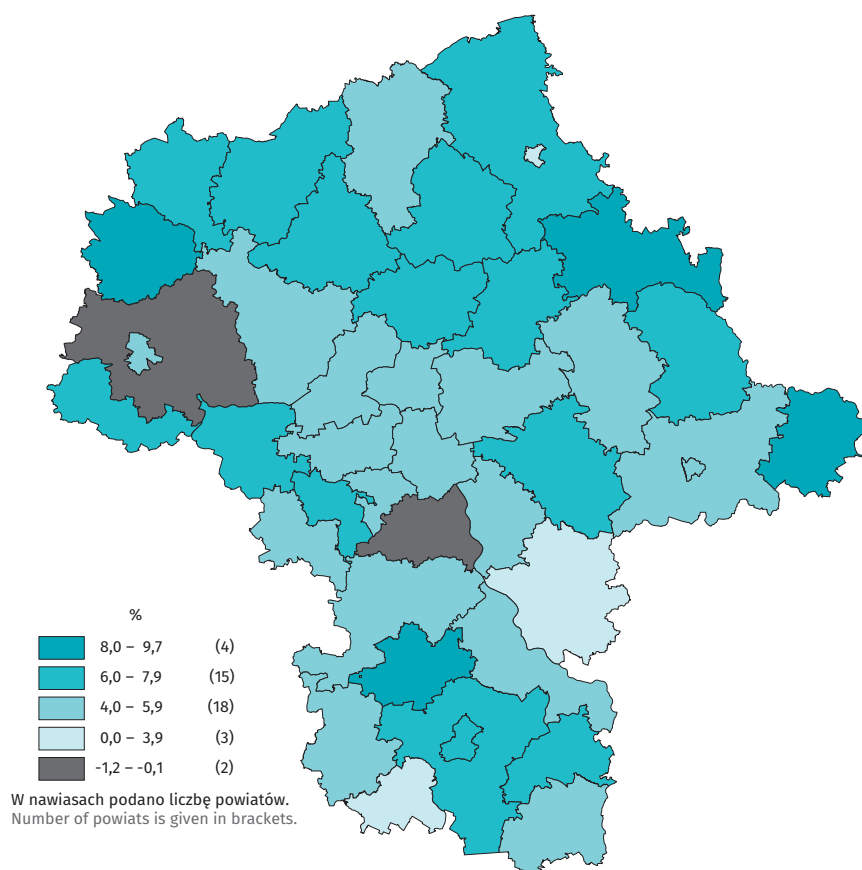

W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne wynagrodzenia wzrosły w zdecydowanej większości powiatów; najbardziej w białobrzeskim (o 9,7%), sierpeckim (o 9,5%), ostrowskim (o 8,7%) i łosickim (o 8,0%), a najmniej w m. Ostrołęce (o 3,0%) oraz powiatach garwolińskim i szydłowieckim (odpowiednio o 3,1% i o 3,3%). Spadek wynagrodzeń w porównaniu z 2016 r. miał miejsce tylko w powiatach piaseczyńskim (o 1,2%) i płońskim (o 0,1%).

In comparison with the previous year, the average gross wages and salaries increased in the vast majority of powiats; the most in białobrzeski (by 9,7%), sierpecki (by 9,5%), ostrowski (by 8,7%) and łosicki (by 8,0%), and the least in Ostrołęka (by 3,0%) and in garwoliński and szydłowiecki powiats (by 3,1% and 3,3% respectively). The decrease in wages and salaries in comparison with 2016 occurred only in piaseczyński (by 1,2%) and płoński powiats (by 0,1%).

Mapa 8. Zmiana przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto według powiatów w latach 2016–2017

Map 8. Change in the average monthly gross wages and salaries by powiats in years 2016–2017

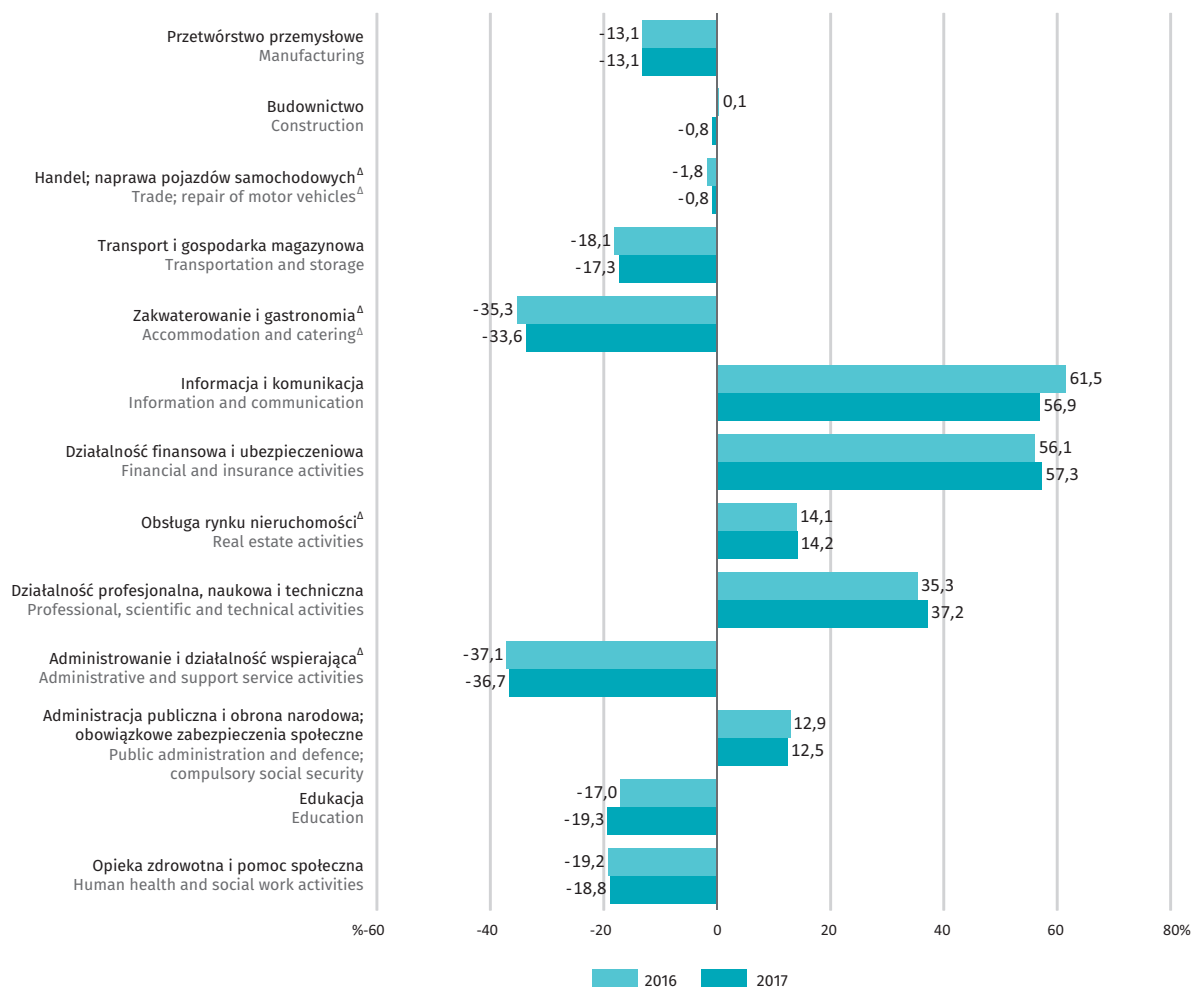

Poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń według sekcji jest wyraźnie zróżnicowany. W analizowanym roku najwyższe wynagrodzenia odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz w informacji i komunikacji – przekroczyły one średnie wynagrodzenie w województwie odpowiednio o 57,3% i o 56,9%. Najniższe wynagrodzenia wystąpiły w administrowaniu i działalności wspierającej oraz w zakwaterowaniu i gastronomii i były odpowiednio niższe o 36,7% i o 33,6%. Różnica między wynagrodzeniem najwyższym (8689,81 zł – w działalności finansowej i ubezpieczeniowej) a najniższym (3494,38 zł – w administrowaniu i działalności wspierającej) wyniosła 5195,43 zł. W porównaniu z 2016 r. w większości badanych sekcji wynagrodzenia wzrosły bardziej niż przeciętnie; największy wzrost wystąpił w zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,1%), w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,9%), a także handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz transporcie i gospodarce magazynowej (odpowiednio o 6,5% i o 6,4%). Najmniejszy wzrost odnotowano w edukacji oraz informacji i komunikacji (po 2,4%), a nieznaczny spadek (o 0,3%) w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

The level of the average monthly gross wages and salaries by section is distinctly different. In the analyzed year, the highest wages and salaries was recorded in financial and insurance activities and in information and communication – they exceeded the average in the voivodship by respectively, 57,3% and by 56,9%. The lowest wages and salaries were recorded in administrative and support service activities as well as in accommodation and catering and were lower by 36,7% and by 33,6% respectively. The difference between the highest wages and salaries (8689,81 zł – in financial and insurance activities) and the lowest (3494,38 zł – in administrative and support service activities) was 5195,43 zł. In comparison with 2016, in majority of surveyed sections, the wages and salaries increased more than average: the highest increase was in accommodation and catering (by 8,1%), in professional, scientific and technical activities (by 6,9%), and also in trade; repair of motor vehicles and in transportation and storage (respectively, by 6,5% and by 6,4%). The lowest increase was noted in education and information and communication (by 2,4%), and a slight decrease (by 0,3%) in agriculture, forestry and fishing.

Wykres 14. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto według wybranych sekcji od przeciętnego wynagrodzenia w województwie

Chart 14. Relative deviations of average monthly gross wages and salaries by selected sections from the average wages and salaries in voivodship

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto bez wypłat nagród rocznych w 2017 r. wyniosło 5478,41 zł i było o 5,4% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim.

The average monthly gross wages and salaries excluding annual bonus payments in 2017 amounted to 5478,41 zł and were by 5,4% higher compared to the previous year.

Tablica 7. Wybrane dane o Polsce, województwie mazowieckim i jego regionach w 2017 r.

Table 7. Selected data on Poland, Mazowieckie voivodship and its regions in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship	Region warszawski stoleczny		Region mazowiecki regionalny		SPECIFICATION	
	ogółem total	Polska= =100 Poland= =100	ogółem total	Wojewódz- two=100 Voivod- ship=100	ogółem total	Wojewódz- two=100 Voivod- ship=100		
PRACUJĄCY EMPLOYMENT								
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII)	9476011	1641680	17,3	1213441	73,9	428239	26,1	Employed persons ^a (as of 31 XII)
w tym kobiety	4742064	851710	18,0	632016	74,2	219694	25,8	of which women
na 1000 ludności	247	305	x	400	x	182	x	per 1000 population
BEZROBOCIE UNEMPLOYMENT								
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)	1081746	154068	14,2	51440	33,4	102628	66,6	Registered unemployed persons (as of 31 XII)
z liczby bezrobotnych w %:								of number of unemployed persons in %:
kobiety	55,1	51,2	x	49,9	x	51,8	x	women
nieposiadający prawa do zasiłku	85,2	84,9	x	85,1	x	84,9	x	not possessing benefit rights
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	40,5	44,3	x	40,5	x	46,2	x	out of work for longer than 1 year
w wieku 24 lata i mniej	12,4	11,7	x	7,2	x	14,0	x	aged 24 years and less
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	16	19	x	9	x	45	x	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	6,6	5,6	x	2,8	x	10,7	x	Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %
WARUNKI PRACY WORK CONDITIONS								
Zatrudnieni ^b w warunkach zagrożenia (stan w dniu 31 XII)	458026	42349	9,2	30766	72,6	11583	27,4	Persons working ^b in hazardous conditions (as of 31 XII)
w tym kobiety	74092	5882	7,9	3757	63,9	2125	36,1	of which women
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości	77,6	34,5	x	30,9	x	50,1	x	per 1000 paid employees of total surveyed
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^c	88330	10761	12,2	7567	70,3	3194	29,7	Persons injured in accidents at work ^c
w tym kobiety	33335	4440	13,3	3090	69,6	1350	30,4	of which women
śmiertelnych	270	38	14,1	22	57,9	16	42,1	fatal
ciężkich	671	63	9,4	37	58,7	26	41,3	serious
lżejszych	87389	10660	12,2	7508	70,4	3152	29,6	lighter
WYNAGRODZENIA WAGES AND SALARIES								
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^d w zł	4527,89	5523,65	122,0	5821,52	105,4	4118,74	74,6	Average monthly gross wages and salaries ^d in zł

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. c Bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. d Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture. b Listed only once by predominant factor; i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. c Excluding accidents in private farms in agriculture. d Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Tablica 8. Wybrane dane o województwie

Table 8. Selected data on voivodship

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	2010	2011	2012
PRACUJĄCY						
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII)	1291605	1448416	1421120	1430064	1449032	1443054
mężczyźni	644752	716381	697571	697396	708180	697052
kobiety	646853	732035	723549	732668	740852	746002
miasta	1143772	1265118	1240434	1246599	1258838	1251816
wieś	147833	183298	180686	183465	190194	191238
z liczby pracujących w %:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,7	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4
przemysł i budownictwo	25,9	24,9	24,2	23,7	23,5	23,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	28,3	30,2	29,9	29,4	29,4	29,5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi	45,2	44,3	45,5	46,5	46,6	46,8
pracujący w sektorze prywatnym	60,4	64,2	63,5	63,6	64,6	64,4
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności ^b	250	278	272	272	274	272
BEZROBOCIE						
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)	332525	178028	224480	238341	246739	271927
z liczby bezrobotnych:						
kobiety	166277	93650	107950	115079	122204	130023
zamieszkali na wsi	142412	82511	101076	105153	108992	118669
niepełnosprawni	6642	6407	8326	8934	9181	10054
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy	19190	7739	11637	10764	9782	12997
z liczby bezrobotnych z wykształceniem:						
co najmniej średnim	120844	73431	98936	107851	114827	128321
zasadniczym zawodowym	105115	50159	61307	63174	63969	69856
gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym	106566	54438	64237	67316	67943	73750
z liczby bezrobotnych w %:						
nieposiadający prawa do zasiłku	86,8	82,4	79,3	83,6	83,9	83,4
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	54,3	40,8	30,8	34,6	39,1	39,6
w wieku 24 lata i mniej	20,9	18,3	20,2	19,9	19,1	18,2

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture. Census 2002, since 2010 on the basis of the Population and Housing Census 2011.

2013	2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION
EMPLOYMENT					
1446775	1489754	1511149	1584264	1641680	Employed persons ^a (as of 31 XII)
692196	709720	719602	758756	789970	men
754579	780034	791547	825508	851710	women
1246589	1279114	1294607	1356239	1402238	urban areas
200186	210640	216542	228025	239442	rural areas
					of number of employed persons in %:
0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	agriculture, forestry and fishing
22,6	22,3	22,1	22,2	22,3	industry and construction
29,7	29,7	29,5	30,0	30,2	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication
47,2	47,4	47,9	47,2	47,0	financial and insurance activities; real estate activities and other services
64,9	65,6	66,0	67,3	68,0	employed persons in private sector
272	279	283	295	305	Employed persons ^a (as of 31 XII) per 1000 population ^b
UNEMPLOYMENT					
283196	249777	216527	188910	154068	Registered unemployed persons (as of 31 XII)
					of number of unemployed persons:
133800	119509	104684	93803	78818	women
122458	107807	95480	84361	69682	living in rural areas
10623	10405	9576	8469	7007	disabled persons
16673	14802	12526	10632	7967	terminated for company reasons
					of number of unemployed persons with educational level:
135115	119999	103872	91421	76142	at least secondary
71691	61625	53060	45582	36108	basic vocational
76390	68153	59595	51907	41818	lower secondary, primary and incomplete primary
					of number of unemployed persons in %:
86,2	86,9	86,4	86,4	84,9	not possessing benefit rights
42,9	45,9	44,4	45,4	44,3	out of work for longer than 1 year
17,1	15,1	14,0	12,3	11,7	aged 24 years and less

indywidualnych w rolnictwie. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną: dla lat 2005–2009 na bazie Narodowego

b For calculation was used the number of population compiled: for 2005–2009 on the basis of the Population and Housing

Tablica 8. Wybrane dane o województwie (dok.)
Table 8. Selected data on voivodship (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	2010	2011	2012
BEZROBOCIE (dok.)						
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (w ciągu roku):						
rozpoczynający szkolenie lub staż	31599	33230	42852	44349	16303	23864
podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	7086	5369	4861	4941	3037	3732
podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych	6957	5313	5965	7432	1999	2555
rozpoczynający prace społecznie użyteczne	—	4341	4300	4114	3015	3787
Liczba zgłoszonych ofert pracy (w ciągu roku)	84403	126548	92341	101854	74117	80320
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	162	64	140	110	119	114
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	13,8	7,3	9,0	9,7	9,8	10,7
WARUNKI PRACY						
Zatrudnieni ^b w warunkach zagrożenia (stan w dniu 31 XII)	49942	58719	48742	42683	38959	38970
w tym kobiety	11213	12719	9016	8949	7779	8864
związanego: ze środowiskiem pracy	23694	26504	20276	18992	17739	18044
z uciążliwością pracy	20801	24744	21752	17661	16096	15061
z czynnikami mechanicznymi	5447	7471	6714	6030	5124	5865
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości	62,0	63,9	45,8	39,3	35,7	36,5
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^c	10097	12905	10452	12019	11714	10799
w tym kobiety	3184	4139	3339*	4125	4105	3885
śmiertelnych	93	84	70*	97	53	58
ciężkich	126	115	105*	96	103	66
łżejszych	9878	12706	10277*	11826	11558	10675
Liczba dni niezdolności do pracy	421669	532650	429173*	478613	463397	447198
na 1 poszkodowanego ^d	42,1	41,5	41,3*	40,1	39,7	41,6
Liczba świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	2460	2460	2615	2780	2992	3026
w tym z tytułu wypadków przy pracy	2379	2414	2545	2683	2899	2938
WYNAGRODZENIA						
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^e w zł	3227,04	4036,26	4179,63	4279,55	4504,66	4637,58
w tym:						
przemysł	2857,69	3522,73	3725,12	3867,06	4102,15	4220,75
budownictwo	2771,83	4031,78	4395,17	4489,95	4597,04	4615,93

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe działanie w wypadkach śmiertelnych oraz bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób. ^c Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Calculations of the number of employed persons including estimated data on persons employed in private farms in agriculture were based on the Agricultural Census 2010. ^b Listed only once by predominant factor, i.e. the factor having the most hazardous effect at a given work post. ^c Excluding agricultural entities employing up to 9 persons.

2013	2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION
UNEMPLOYMENT (cont.)					
					Registered unemployed persons benefiting from labour market programme (during the year):
27969	30077	30382	23891	21286	persons starting training or traineeship
4436	3812	5843	4862	4956	persons undertaking employment in intervention works
2961	3108	3877	4012	3786	persons undertaking employment in public works
4332	4408	4810	4310	3916	persons starting a social useful works
97372	130895	158325	206703	254983	Number of submitted job offers (during the year)
101	62	42	31	19	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer
11,1	9,6	8,3	7,0	5,6	Registered unemployment rate ^a (as of 31 XII) in %
WORK CONDITIONS					
42411	40393	46774	42438	42349	Persons working ^b in hazardous conditions (as of 31 XII)
8645	6821	8017	6455	5882	of which women
18729	16999	17768	16327	17533	connected: with work environment
17415	16617	17830	14454	13137	with strenuous conditions
6267	6777	11176	11657	11679	with mechanical factors
39,6	36,8	41,0	36,1	34,5	per 1000 paid employees of total surveyed
10827	10707	10410	10522	10761	Persons injured in accidents at work ^c
4348	4166	4252	4310	4440	of which women
38	31	34	34	38	fatal
65	54	52	48	63	serious
10724	10622	10324	10440	10660	lighter
422065	394066	429711	456837	449734	Number of days of inability to work
39,1	36,9	41,4	43,5	41,9	per 1 person injured ^d
3557	3608	3477	3676	3657	Number of occupational accidents and occupational diseases benefits
3436	3549	3425	3652	3603	of which occupational accidents compensations
WAGES AND SALARIES					
4773,41	4927,34	5094,46	5240,86	5523,65	Average monthly gross wages and salaries ^e in zł
					of which:
4391,94	4560,95	4669,99	4812,85	5036,31	industry
4677,71	4889,51	5158,12	5243,62	5477,24	construction

łądzeniu wyników: w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu e szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. c Bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych rolnictwie. d Bez osób cych do 9 osób.

the results: in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the cidents in private farms in agriculture. d Excluding persons injured in fatal accidents and without the number of days of inability

Tablica 9. Wybrane dane o województwie w 2017 r. (w podziale statystycznym NUTS 2016 obowiązującym od 1 I 2018)
Table 9. Selected data on voivodship in 2017 (in NUTS 2016 statistical division valid since 1 I 2018)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Makroregion województwa Macroregion mazowiec					
	ogółem grand total	regiony				
		warszawski stoleczny				razem total
		razem total	podregiony – NUTS 3 subregions – NUTS 3			
	miasto Warszawa		warszawski wschodni	warszawski zachodni		
PRACUJĄCY						
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII)	1641680	1213441	934342	109800	169299	428239
mężczyźni	789970	581425	440149	53087	88189	208545
kobiety	851710	632016	494193	56713	81110	219694
na 1000 ludności	305	400	529	173	268	182
z liczby pracujących w %:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,6	0,2	0,1	0,5	0,7	1,5
przemysł i budownictwo	22,3	17,5	13,2	34,0	30,5	35,8
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	30,2	32,6	32,2	27,4	38,1	23,5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi	47,0	49,7	54,5	38,1	30,7	39,1
pracujący w sektorze prywatnym	68,0	69,5	67,7	69,1	79,5	64,0
BEZROBOCIE						
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)	154068	51440	26056	14197	11187	102628
mężczyźni	75250	25790	12986	7260	5544	49460
kobiety	78818	25650	13070	6937	5643	53168
z liczby bezrobotnych z wykształceniem:						
co najmniej średnim	76142	29535	16793	7036	5706	46607
zasadniczym zawodowym	36108	8294	3052	3163	2079	27814
gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym	41818	13611	6211	3998	3402	28207

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw
 a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture.

2018 r.)

wo mazowieckie – NUTS 1						SPECIFICATION
kie voivodship – NUTS 1						
regions – NUTS 2						
mazowiecki regionalny						
podregiony – NUTS 3 subregions – NUTS 3						
ciechanowski	ostrołęcki	radomski	płocki	siedlecki	żyrardowski	

EMPLOYMENT

59126	64911	104479	71733	77949	50041	Employed persons ^a (as of 31 XII)
27586	31374	50193	36530	37452	25410	men
31540	33537	54286	35203	40497	24631	women
173	168	170	217	185	193	per 1000 population
						of number of employed persons in %:
3,2	1,8	0,8	0,9	2,0	0,8	agriculture, forestry and fishing
36,9	35,1	35,3	35,8	37,3	34,6	industry and construction
21,0	24,9	21,3	23,0	23,6	29,6	trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication
38,9	38,3	42,7	40,3	37,1	34,9	financial and insurance activities; real estate activities and other services
64,0	64,5	57,2	66,1	65,7	71,9	employed persons in private sector

UNEMPLOYMENT

14633	16460	37128	15450	12537	6420	Registered unemployed persons (as of 31 XII)
6832	7942	18804	6362	6399	3121	men
7801	8518	18324	9088	6138	3299	women
						of number of unemployed persons with educational level:
6440	7913	16507	6993	5973	2781	at least secondary
4026	4223	10696	3771	3537	1561	basic vocational
4167	4324	9925	4686	3027	2078	lower secondary, primary and incomplete primary

indywidualnych w rolnictwie.

Tablica 9. Wybrane dane o województwie w 2017 r. (w podziale statystycznym NUTS 2016 obowiązującym od 1 I 2018)
 Table 9. Selected data on voivodship in 2017 (in NUTS 2016 statistical division valid since 1 I 2018) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Makroregion województwa Macroregion mazowiec					
	ogółem grand total	regiony				
		razem total	warszawski stołeczny			razem total
			podregiony – NUTS 3 subregions – NUTS 3			
		miasto Warszawa	warszawski wschodni	warszawski zachodni		
BEZROBOCIE (dok.)						
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) (dok.)						
z liczby bezrobotnych w %:						
nieposiadający prawa do zasiłku	84,9	85,1	85,1	85,5	84,3	84,9
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	44,3	40,5	41,5	39,2	40,0	46,2
w wieku 24 lata i mniej	11,7	7,2	4,4	10,8	9,0	14,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	5,6	2,8	2,0	6,8	3,9	10,7
WARUNKI PRACY						
Zatrudnieni ^a w warunkach zagrożenia (stan w dniu 31 XII)	42349	30766	26980	1080	2706	11583
związanych:						
ze środowiskiem pracy	17533	10966	8873	745	1348	6567
z uciążliwością pracy	13137	9259	8903	104	252	3878
z czynnikami mechanicznymi	11679	10541	9204	231	1106	1138
Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^b	10761	7567	5734	651	1182	3194
w tym kobiety	4440	3090	2433	259	398	1350
śmiertelnych	38	22	13	3	6	16
ciężkich	63	37	19	10	8	26
łżejszych	10660	7508	5702	638	1168	3152
Liczba dni niezdolności do pracy	449734	299777	216030	29855	53892	149957
na 1 poszkodowanego ^c	41,9	39,7	37,7	46,1	45,8	47,2
WYNAGRODZENIA						
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^d w zł	5523,65	5821,52	6059,04	4067,86	4770,87	4118,74

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. b Bez liczby dni niezdolności do pracy dla tych osób. d Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. b Excluding accidents in priv persons. d Excluding economic entities employing up to 9 persons.

2018 r.) (dok.)

wo mazowieckie – NUTS 1 ckie voivodship – NUTS 1						SPECIFICATION
regions – NUTS 2						
mazowiecki regionalny						
podregiony – NUTS 3 subregions – NUTS 3						
ciechanowski	ostrotęcki	radomski	płocki	siedlecki	żyrardowski	
UNEMPLOYMENT (cont.)						
						Registered unemployed persons (as of 31 XII) (cont.)
						of number of unemployed persons in %:
80,7	87,5	83,9	85,7	88,2	85,3	not possessing benefit rights
42,2	47,0	48,4	45,5	45,8	42,9	out of work for longer than 1 year
15,4	17,3	12,2	12,8	15,2	13,1	aged 24 years and less
10,8	10,4	14,9	11,4	7,2	6,0	Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %
WORK CONDITIONS						
897	976	2700	2776	3061	1173	Persons working ^a in hazardous conditions (as of 31 XII)
						connected:
545	673	1729	1532	1244	844	with work environment
185	223	720	867	1594	289	with strenuous conditions
167	80	251	377	223	40	with mechanical factors
391	480	773	555	629	366	Persons injured in accidents at work ^b
177	199	357	239	239	139	of which women
3	3	3	3	4	—	fatal
2	4	8	8	2	2	serious
386	473	762	544	623	364	lighter
18529	25193	37824	21857	28949	17605	Number of days of inability to work
47,7	52,8	49,1	39,6	46,3	48,1	per 1 person injured ^c
WAGES AND SALARIES						
3772,07	3952,04	4029,81	4791,25	3830,08	4341,15	Average monthly gross wages and salaries ^d in zł

wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. c Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz bez

ate farms in agriculture. c Excluding persons injured in fatal accidents and without the number of days of inability to work of

Tablica 10. Wybrane dane o powiatach województwa w 2017 r.

Table 10. Selected data on voivodship powiats in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ^{ab} Employed persons ^{ab}					Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł Average gross wages and salaries in zł ^c
	ogółem total	w tym of which			na 1000 ludności per 1000 population	
		przemysł i budownictwo industry and construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi financial and insurance activities; real estate activities and other services		
WOJEWÓDZTWO	1641680	22,3	30,2	47,0	305	5523,65
VOIVODSHIP						
Powiaty:						
Powiats:						
białobrzeski	3945	27,1	26,1	44,6	118	3797,02
ciechanowski	18455	36,6	23,1	38,3	205	4092,94
garwoliński	18650	43,2	21,4	32,5	171	3893,33
gostyniński	6973	28,7	19,0	50,8	153	3652,70
grodziski	20971	32,1	31,8	35,5	226	4682,84
grójecki	19035	41,4	21,5	35,9	193	4340,62
kozienicki	10765	49,2	11,6	37,8	177	5163,85
legionowski	15936	23,6	28,0	47,9	138	4166,69
lipski	4312	33,0	14,4	51,6	125	3721,09
łosicki	4192	27,8	28,4	40,7	134	3638,11
makowski	5445	27,7	22,2	47,3	119	3593,60
miński	24404	37,4	26,3	35,4	160	3858,65
mławski	15129	45,9	19,0	30,2	206	3473,11
nowodworski	19809	41,3	28,9	28,6	250	5041,96
ostrotęcki	8076	35,5	24,7	37,2	91	3800,59
ostrowski	12418	42,9	24,9	31,1	169	3871,09
otwocki	29439	38,9	23,0	37,6	238	4159,64
piaseczyński	43479	29,1	36,6	33,8	239	4102,09
płocki	12086	32,4	26,9	37,9	109	3506,25
płoński	13275	30,8	23,7	42,1	151	3866,02
pruszkowski	45168	27,9	40,0	31,6	277	5405,35
przasnyski	7913	30,2	22,6	43,3	150	3753,03
przysuski	4453	28,8	15,5	54,1	106	3611,01
pułtuski	7819	36,3	18,2	43,9	151	3609,74
radomski	15923	42,8	20,0	35,7	105	3477,52
siedlecki	11272	44,8	22,9	27,7	138	3522,24

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. c Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture. c Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Tablica 10. Wybrane dane o powiatach województwa w 2017 r. (cd.)

Table 10. Selected data on voivodship powiats in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ^{ab} Employed persons ^{ab}					Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł Average gross wages and salaries in zł ^c
	ogółem total	w tym of which			na 1000 ludności per 1000 population	
		przemysł i budownictwo industry and construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi financial and insurance activities; real estate activities and other services		
Powiaty (dok.):						
Powiaty (cont.):						
sierpecki	7562	35,0	20,9	42,2	144	3715,78
sochaczewski	17261	32,9	34,8	31,8	203	4428,96
sokołowski	10409	39,0	25,1	34,4	191	3683,94
szymborski	4643	33,8	16,6	48,5	116	3438,43
warszawski zachodni	39872	29,0	45,4	24,9	345	5054,07
węgrowski	8997	37,7	21,4	39,4	135	3570,23
wołomiński	40021	32,5	31,1	36,1	165	4077,92
wyszkowski	13657	34,8	32,3	32,1	185	3760,93
zwoleniński	4042	29,3	20,7	47,8	110	3733,31
żuromiński	4448	26,3	16,7	52,1	113	3446,49
żyrardowski	13745	27,5	34,5	37,4	181	4254,54
Miasta na prawach powiatu:						
Cities with powiat status:						
Ostrołęka	17402	34,0	21,1	43,5	333	4481,72
Płock	45112	38,0	22,9	39,0	373	5474,91
Radom	56396	32,3	24,5	43,0	263	4123,36
Siedlce	24429	30,0	25,0	44,5	315	4130,31
m.st. Warszawa	934342	13,2	32,2	54,5	529	6059,04

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. c Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture. c Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Tablica 10. Wybrane dane o powiatach województwa w 2017 r. (cd.)

Table 10. Selected data on voivodship powiats in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni zarejestrowani ^a Registered unemployed persons ^a			Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate ^a in %	Zatrudnieni ^{ab} w warunkach zagrożenia Persons working ^{ab} in hazardous conditions			Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^c Persons injured in accidents at work ^c
	ogółem total	z liczby ogółem – w % of total number – in %			ogółem total	w tym związanego of which connected		
		pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok out of work for longer than 1 year	w wieku 24 lata i mniej aged 24 years and less			ze środowiskiem pracy with work environment	z uciążliwością pracy with strenuous conditions	
WOJEWÓDZTWO	154068	44,3	11,7	6,5	42349	41,4	31,0	10761
VOIVODSHIP								
Powiaty:								
Powiaty:								
białobrzeski	1139	46,6	16,0	8,1	237	62,4	37,6	11
ciechanowski	3681	36,9	13,4	10,9	50	60,0	—	193
garwoliński	4240	50,3	16,7	9,9	254	93,3	2,4	95
gostyniński	2875	48,6	12,4	16,4	15	73,3	26,7	52
grodziski	1145	28,4	12,1	3,2	41	80,5	9,8	163
grójecki	1091	20,5	17,2	2,4	432	89,6	3,2	130
kozienicki	2763	50,0	13,0	11,3	1221	52,3	43,3	99
legionowski	2508	37,0	10,5	7,7	78	82,1	—	94
lipski	1809	41,1	19,4	11,1	99	68,7	—	15
łosicki	992	43,3	15,8	6,3	13	92,3	—	22
makowski	3463	52,9	20,0	18,6	16	100,0	—	47
miński	2614	39,9	11,6	5,4	151	65,6	—	139
mławski	2088	38,6	13,9	7,1	293	66,9	26,6	91
nowodworski	1903	38,2	11,3	6,0	407	61,2	11,3	147
ostrołęcki	3842	48,0	18,6	11,8	148	16,9	65,5	42
ostrowski	2836	44,1	18,2	9,5	200	60,5	27,0	53
otwocki	2399	34,5	10,3	4,9	463	77,3	6,9	186
piaseczyński	3841	40,0	9,2	4,4	1502	47,1	4,2	270
płocki	4817	42,5	14,6	12,9	222	65,8	18,9	123
płoński	3619	44,0	16,4	10,4	171	11,7	62,6	63
pruskowski	2897	45,3	6,7	3,9	402	30,8	11,7	393
przasnyski	2067	45,6	17,1	9,8	45	44,4	—	39
przysuski	3746	53,8	16,2	19,4	48	58,3	25,0	12
pułtuski	2708	45,6	17,7	13,2	298	84,2	—	29
radomski	10046	49,8	12,6	18,7	227	98,7	—	86
siedlecki	1955	40,9	16,3	6,1	476	59,2	28,4	52

a Stan w dniu 31 XII. b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. c Bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

a As of 31 XII. b Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. c Excluding accidents in private farms in agriculture.

Tablica 10. Wybrane dane o powiatach województwa w 2017 r. (dok.)

Table 10. Selected data on voivodship powiats in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni zarejestrowani ^a Registered unemployed persons ^a			Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate ^a in %	Zatrudnieni ^{ab} w warunkach zagrożenia Persons working ^{ab} in hazardous conditions			Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^c Persons injured in accidents at work ^c
	ogółem total	z liczby ogółem – w % of total number – in %			ogółem total	w tym związanego of which connected		
		pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok out of work for longer than 1 year	w wieku 24 lata i mniej aged 24 years and less			ze środowiskiem pracy with work environment	z uciążliwością pracy with strenuous conditions	
Powiaty (dok.):								
Powiaty (cont.):								
sierpecki	3252	53,3	15,6	17,4	99	70,7	—	47
sochaczewski	2384	40,4	13,8	7,0	618	65,2	34,6	165
sokołowski	1543	39,4	17,9	6,5	151	88,7	4,0	158
szymborski	3766	50,0	12,4	25,7	21	66,7	—	35
warszawski zachodni	1401	40,8	7,3	2,3	354	66,1	26,0	209
węgrowski	1824	50,4	16,3	7,2	9	—	—	57
wołomiński	6676	41,5	10,8	8,4	388	57,7	18,6	232
wyszkowski	1617	26,7	17,7	5,3	266	98,5	—	130
zwoleniński	1728	32,1	18,3	11,9	27	100,0	—	28
żuromiński	2537	46,5	15,4	15,3	85	56,5	—	15
żyrardowski	2945	53,1	11,0	11,1	123	43,9	49,6	71
Miasta na prawach powiatu:								
Cities with powiat status:								
Ostrołęka	2635	54,5	10,7	10,2	301	76,1	23,9	169
Płock	4506	41,1	9,2	7,3	2440	53,5	33,6	333
Radom	12131	48,4	8,0	13,2	820	71,0	11,0	487
Siedlce	1983	43,3	7,5	5,5	2158	26,8	67,1	245
m.st. Warszawa	26056	41,5	4,4	2,0	26980	32,9	33,0	5734

a Stan w dniu 31 XII. b Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. c Bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

a As of 31 XII. b Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post. c Excluding accidents in private farms in agriculture.

Uwagi metodologiczne

I. Źródła i zakres danych

1. Prezentowane w publikacji dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą całej gospodarki narodowej.
2. Informacje o **pracujących i wynagrodzeniach** opracowano na podstawie rocznego sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (formularz Z-06). Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, organizacji społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie oraz jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
3. Dane o **bezrobociu** dotyczą osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy i poszukujących pracy poprzez te urzędy. W opracowaniu wykorzystano informacje zawarte w sprawozdawczości Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (formularz MRPiPS-01) sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy.
4. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** i o świadczeniach z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych opracowano na podstawie rocznego sprawozdania o warunkach pracy (formularz Z-10).

Sprawozdawczość o warunkach pracy obejmuje zatrudnionych w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo łowiectwo i rybactwo” (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich), „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków), „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Informacja i komunikacja” (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych

Methodological notes

I. Source and scope of data

1. Data presented in the publication, unless otherwise indicated, concern the entire national economy.
2. Information on employment and **wages and salaries** were compiled on the basis of annual reports on employment, wages and salaries and work time (Z-06 form). Data covers units of the national economy, excluding economic entities employing up to 9 persons, private farms in agriculture, social and political organizations, trade unions and others, clergy fulfilling priestly obligations as well as budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.
3. Data on **unemployment** concern unemployed persons registered in powiats labour offices and searching a job through these offices. The information comes from reports of Ministry of Family, Labour and Social Policy (MRPiPS-01 form) prepared by powiats labour offices.
4. Information regarding **persons working in hazardous conditions** and on benefits due to work in hazardous conditions as well as on compensations for injuries and occupational diseases were compiled on the basis of annual reports on work conditions (Z-10 form).

The reports on work conditions cover persons employed by entities with the number of employees more than 9 persons, included in the sections: “Agriculture, forestry and fishing” (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing), “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, “Construction” (excluding development of building projects), “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor-cycles”, “Transportation and storage”, “Information and communication” (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities), “Professional, scientific and technical activities” (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities), “Administrative and support service activities” (in the scope of rental and leasing activities, travel agency tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities), “Education” (only

oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji), „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania), „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych), „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej), „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego).

Dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

5. Dane o **wypadkach przy pracy**, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy (formularz Z-KW). Badaniem objęte są wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych. Dane o wypadkach przy pracy charakteryzują osoby, które uległy wypadkom indywidualnym i zbiorowym. Wszystkie informacje dotyczą wypadków przy pracy zgłoszonych w danym roku.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

6. Dane w publikacji prezentuje się:
- w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Clas-

tertiary education), “Human health and social work activities” (in the scope of human health activities), “Other service activities” (in the scope of repair of computers and personal and household goods).

Data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

5. Data on **accidents at work**, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work (Z-KW form). The survey includes all accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees. Data on accidents at work characterise the number of persons who were injured during the individual as well as mass accidents. All information concerns the accidents at work registered in a given year.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

6. Data in the publication are presented:
- according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2, was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).
 - The item **“Industry”** was introduced as an additional grouping, including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.
 - The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work

sification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2, wprowadzonej z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”;

• **według sektorów własności:**

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

7. Informacje o **województwie, podregionach, powiatach i gminach** oraz w podziale na miasta i wieś podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
8. Dane prezentowane dla makroregionów, regionów i podregionów odpowiadają poszczególnym po-

activities”, “Arts entertainment and recreation”, “Other service activities”;

• according to **ownership sectors:**

- public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local self-government entities as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

7. Information on **voivodship, subregions, powiats and gminas** as well as by urban and rural area is presented according to administrative division in a given period. The term “urban area” is understood as an area located within the administrative borders of these units, while a “rural area” is understood as the remaining territory of the voivodship.
 8. Data presented by macroregions, regions and subregions correspond to separate levels of obligatory in European Union countries, the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), introduced by the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council, dated 26 V 2003 with later amendments. Since 1 I 2018, the amendments introduced by the Commission Regulation (EU) 2016/2066, dated 21 XI 2016, are valid.
- Subregions** group powiat-level entities.
9. Information on occupations of unemployed persons and persons injured in accidents at work was presented according to the Occupations and Specializations Classification (KZiS) compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145, with later amendments) replacing the classification valid until 31 XII 2014.

ziomom obowiązującej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), wprowadzonej Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r., z późniejszymi zmianami. Od 1 I 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 XI 2016 r. Podregiony grupują jednostki szczebla powiatowego.

Podregiony grupują jednostki szczebla powiatowego.

9. Informacje o zawodach osób bezrobotnych oraz osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy wykazane zostały zgodnie z **Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS)** opracowaną na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzoną z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz.U. poz. 1145, z późn. zm.) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.

II. Objasnienia podstawowych pojęć

Pracujący

- Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zaliczono:
 - osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
 - pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
 - osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - agentów;
 - członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych).
- Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady

II. Main definitions

Employment

- Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:
 - employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
 - employers and own-account workers, i.e.:
 - owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity,
 - other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
 - outworkers;
 - agents;
 - members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and other cooperatives engaged in agricultural production as well as agricultural farmers' cooperatives).
- Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main job.

jednorazowego ujmowania tych osób w głównym miejscu pracy.

3. Przy przeliczaniu pracujących na 1000 ludności przyjęto liczbę ludności opracowaną: dla lat 2005–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

4. Dane o **zatrudnionych na podstawie stosunku pracy** dotyczą zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych.

Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

5. W liczbie pracujących ujęto zarówno obywateli polskich pracujących za granicą, jak i cudzoziemców pracujących w Polsce.

Za osoby zatrudnione za granicą, zaliczone do pracujących, przyjęto osoby wykonujące pracę poza granicami kraju na rzecz krajowych jednostek, w których zostały zatrudnione, np. jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych.

Cudzoziemcy zaliczeni do pracujących w Polsce to osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.) zostały zatrudnione przez zakłady pracy lub osoby fizyczne.

6. Informacje o **osobach wykonujących pracę w porze nocnej** dotyczą osób, dla których praca nocna wynika z obowiązującego w zakładzie pracy rozkładu czasu pracy, a więc nie jest świadczona incydentalnie.
7. Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy**

3. When computing employment per 1000 population was used the number of population compiled: for the years 2005–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011.

4. Data regarding **employees hired on the basis of an employment contract** concern the employment, as of 31 XII of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees.

Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

5. Data on employment include both: Polish citizens employed abroad and foreigners employed in Poland.

Persons working abroad and counted among the employed are persons working abroad for the Polish enterprises which employed them, e.g. diplomats as well as people sent abroad in order of training and research work.

Foreigners counted as employed in Poland comprise persons who in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions in force since 1 VI 2004 — unified text: Journal of Laws 2017 item 1065, with later amendments) were employed by the establishments or natural persons.

6. Data concerning **persons working shift hours comprise persons for whom night work** derives from the obligatory working time of the establishments, thus it is not incidental.
7. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as seasonal and temporary employees. These data concern the number of hires and the number of terminations and not the number of persons. **The number of hires and terminations** may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as — for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Bezrobocie

1. Pod pojęciem **bezrobotnego** (ustawa z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązująca od 1 VI 2004 r. — tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.) należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna — zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in:
 - ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego;

Unemployment

1. An **unemployed person** (the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 — unified text: Journal of Laws 2017 item 1065, with later amendments) is understood as a person not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person — capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled among others, the following conditions:
 - is aged 18 or more and has not reached the retirement age;

- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, nie pobiera: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
 - nie jest właścicielem lub posiadaczem (samodzielnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
 - nie złożyła wniosku do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął albo nie upłynął jeszcze okres do – określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej – dnia podjęcia działalności gospodarczej;
 - nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego;
 - nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
 - nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
 - nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
 - nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.
2. Za **bezrobotnego absolwenta** uważa się osobę bezrobotną zarejestrowaną w okresie do upływu 12
- did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from inability to work, pension due to training, social-welfare pension or dependant's pension exceeding half of the minimum wage, or after termination of employment or other paid work or a person, who after completing employment, other gainful work, or after ceasing to carry out non-agricultural economic activity did not collect teachers' compensation benefit, do not receive a pre-retirement benefit or allowance, rehabilitation allowance, sick benefit, maternity benefit or benefit equal to maternity benefit;
 - is not owner or holder (sole or dependant) of agricultural real estate with an area of arable land exceeding 2 convertible ha; is not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of arable land exceeding 2 convertible ha;
 - the person has not submitted an application for entry to the economic activity register or after its submission the person submitted to the economic activity register an application for suspension of the economic activity and the period of suspension has not yet expired; or the period to commence economic activity defined in the application for entry to the economic activity register has not yet lapsed;
 - is not temporarily under arrest or serving a prison sentence, except for a sentence of imprisonment served outside a penitentiary establishment under a system of electronic monitoring;
 - do not receive monthly income exceeding half of the minimum wage, excluding income generated from interests or other monetary means gathered on bank accounts;
 - do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit;
 - do not receive, on the basis of regulations concerning family allowances, a nursing allowance or allowance supplementary to family benefit due to single parenthood and loss of the rights to unemployment benefit because of the expiry of its legal duration;
 - do not receive a training allowance after termination of employment.
2. An **unemployed school-leaver** is a registered unemployed person who has, within the last 12 months

miesiący od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

3. **Długotrwale bezrobotni** to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.
4. **Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych** to bezrobotni nieposiadający kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu (łącznie z osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym).
5. **Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko** to bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.
6. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania, co może powodować pewne nieścisłości, zwłaszcza w przypadku stopy bezrobocia ustalonej dla powiatów. Dla bezrobotnych miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących lokalizacja miejsca pracy.
7. Pod pojęciem **cywilnej ludności aktywnej zawodowo** szacowanej na koniec każdego prezentowanego okresu, należy rozumieć osoby pracujące w jednostkach sektora publicznego i prywatnego, graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons acquired qualifications to work in a given occupation.
3. **The long-term unemployed** are persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation training of adults in the workplace.
4. **The unemployed without occupational qualifications** are persons who do not have qualifications for performing any occupation confirmed by a diploma, certificate, certificate issued by a training institution or any other document entitling them to perform an occupation (it has also comprised persons with general secondary education).
5. **The unemployed bringing up single-handed at least one child** comprise unemployed single parents with at least one child, in accordance with the regulations concerning income taxes from natural persons.
6. **The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given including persons working on private farms in agriculture (comprising a part of the economically active civilian population) were based on the results: in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. The data on unemployment and employment used for calculation of the unemployment rate come from the sources varied in respect to the method of data collection, which may lead to some inaccuracies, particularly in case of unemployment rates by powiats. The unemployed are localized according to their place of residence or stay, while the employed according to the address of their place of work.
7. **Civilian economically active population** (labour force) estimated at the end of each presented period comprise persons employed in public and private sectors, as well as the unemployed; data

jak również osoby bezrobotne; dane te nie są publikowane, służą jedynie do wyliczenia stopy bezrobocia.

8. **Napływ bezrobotnych** oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu miesiąca, kwartału i roku w powiatowych urzędach pracy.
9. **Odływ bezrobotnych** oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych lub rentowych itd.
10. **Aktywne formy pomocy bezrobotnym** oznaczają działania zmierzające do ograniczenia wielkości bezrobocia na danym terenie. Wśród nich wyróżnia się m.in.: szkolenia, staż u pracodawcy, prace interwencyjne, roboty publiczne itp.

Szkolenia oznaczają pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Staż u pracodawcy oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Prace interwencyjne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób bezrobotnych.

Roboty publiczne to prace organizowane dla bezrobotnych przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

11. **Osoby poprzednio pracujące** są to osoby, które kiedykolwiek wykonywały pracę na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz inną pracę zarobkową, a także prowadziły pozarolniczą działalność.
12. **Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy (tzn. zwolnieni grupowo)** są to osoby zwolnione zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 III 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz.U. Nr 90, poz. 844, z późn. zm.). Przepisy ustawy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę stosunków pracy (zatrudnienia z pracownikami) w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę,

are not published, they are used to calculate the unemployment rate.

8. **Inflow into unemployment** means the number of persons who were registered in powiat labour offices during a month, quarter and year.
9. **Outflow from unemployment** means the number of persons who within a year were withdrawn from labour office registers due to different reasons, i.e., because of taking a permanent or seasonal job, intervention or public work, lack of confirmation of their availability for work, entering education, acquirement of the retirement pay or pension rights etc.
10. **Labour market programmes** comprise activities directed at reduction of the size of unemployment in a given area. There can be distinguished among others: trainings, traineeships with the employer, interventional and public works.

Training means non-school educational activities targeted at obtaining or improving vocational skills and qualifications, as well as general ones necessary for performing a job, including job-searching skills.

Traineeship with the employer means acquisition of practical skills necessary for performing work by means of performing tasks at work place without concluding an employment relationship with an employer.

Intervention work means employment of an unemployed person by an employer as the result of a contract signed with the starost (the President of the powiat authorities), which is targeted at supporting unemployed persons.

Public work means work organized for the unemployed by local government bodies, government administration or public utility institutions for a period not exceeding 12 months.

11. **Persons previously in employment** include persons who have performed any work on the basis of a labour contract, posting appointment, contract for outwork or any other earning generating work, or conducted their own economic activity outside agriculture.
12. **The unemployed dismissed for reasons related to establishments (i.e. mass dismissals)** are persons dismissed according to regulations of the Law dated 13 III 2003 on Particular Rules of Dissolving Contracts Because of Reasons Not Related to the Employees (Journal of Laws No. 90, item 844, with later amendments). Provisions of the Law

a także na mocy porozumienia stron w okresie nieprzekraczającym 30 dni. Dotyczy to zakładów pracy, w których następuje zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technologicznymi, a także w przypadku ogłoszenia upadłości zakładów lub ich likwidacji.

13. **Oferty pracy** (wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej) jest to zgłoszone przez pracodawców do powiatowego urzędu pracy:

- co najmniej jedno wolne miejsce zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,
- miejsce aktywizacji zawodowej, przyjęte do realizacji, m.in. przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

Warunki pracy

1. **Warunki pracy** jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy. Na środowisko pracy składają się: czynniki fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.
2. Przez **zagrożenie szkodliwymi czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy** rozumie się wpływ na pracownika szkodliwych czynników występujących w procesie pracy, których stężenie lub natężenie przekracza obowiązujące NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie), polskie normy lub inne normy higieniczne.
3. Przez **zagrożenie związane z uciążliwością pracy** rozumie się szkodliwy wpływ na pracownika czynności roboczych wykonywanych np.: w wymuszonej pozycji ciała, w warunkach ciężkiego wysiłku fizycznego lub w warunkach szczególnej uciążliwości.
4. Przez **zagrożenie czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi** rozumie się pracę przy maszynach wymienionych w załączniku IV do Dyrektywy 2006/42/WE wprowadzonej rozporządzeniem z dnia 21 X 2008 r.

are applied in case of the necessity to dissolve labour (employment contracts) with the employees by an employer, the notice given by an employer or mutual agreement of the parties, within a period not exceeding 30 days. This concerns establishments in which reduction of employment is caused by economic reasons or organizational changes, changes in production or technological ones, and in case of the establishments bankruptcy or liquidation announcement.

13. **Job offers** (vacancies and places of occupational activation) comprise vacant jobs and places for on a job training reported by employers to labour offices:

- at least one vacant place of employment or other paid work (i.e. performing work or providing services on the basis of the civil-legal contracts), in a particular occupation or speciality, in order to find an appropriate employee,
- place of occupational activation, adopted to implementation, i.e. such as traineeship, occupational preparation of adults, social utility work.

Work conditions

1. **Work conditions** include a group of factors appearing in the working environment deriving from the process of work and factors connected with performing work. Work environment consists of: physical factors (e.g. lighting, noise, microclimate), chemical (e.g. toxic substances) and biological (e.g. bacteria), occurring within the space of the work place (e.g. factory room, work position) as well as within the space surrounding establishment.
2. **Hazard related to work environment** comprises influence on employees of the harmful factors arising in the process of work, which concentration or intensity exceed obligatory HAC (the highest allowed concentration) and HAI (the highest allowed intensity), Polish standards or other hygienic standards.
3. **Hazard related to strenuous work conditions** comprises harmful influence on employees of work performed e.g. in forced awkward position, requiring hard physical effort or performed in particularly strenuous conditions.
4. **Hazard related to mechanical factors connected with particularly dangerous machinery** comprises work with machines mentioned in appendix IV to Directive 2006/42/EC (Directive adopted by the regulation of the Minister of Economy, Labour and

w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz.U. Nr 199, poz. 1228, z późn. zm.).

5. **Substancje chemiczne** są to substancje, których oddziaływanie w procesie pracy na organizm człowieka – po przekroczeniu wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) – mogą powodować, np.: zatrucie ostre lub przewlekłe prowadzące do zmian w narządach wewnętrznych, ostre uszkodzenie skóry, nieżyt błon śluzowych, dróg oddechowych i spojówek, przewlekłe odczyny alergiczne skóry i błon śluzowych, astmę oskrzelową itp.
 6. **Substancje chemiczne rakotwórcze** są to substancje, których epidemiologiczne działanie rakotwórcze zostało udowodnione i potwierdzone w odpowiednich przepisach.
 7. **Przemysłowe pyły zwłókniające** są to pyły, które mogą spowodować zwłóknienie tkanki płucnej. Dotyczy to głównie pyłów zawierających dwutlenek krzemu (krzemionkę) i krzemiany. Do pyłów tych zalicza się, np.: kwarc, piasek, talk, azbest, pyły ceramiczne, pyły mineralne (granit, bazalty), włókna szklane.
 8. **Przemysłowe pyły rakotwórcze** są to pyły, które zostały zaliczone do kategorii pyłów rakotwórczych na podstawie odrębnych przepisów, np.: azbest, pyły drewna twardego, włókna ceramiczne.
 9. **Inne pyły przemysłowe** są to pyły szkodliwe nie będące substancjami toksycznymi i nie zawierające krzemionki i krzemianów. Powstają one w czasie rozdrabniania ciał stałych, niezupełnego spalania się różnych materiałów, w czasie paczkowania, przeladunku materiałów sypkich i pylących przewożonych luzem itp.
 10. **Hałas** są to dźwięki szkodliwe, które mogą powodować uszkodzenia słuchu i inne zmiany w organizmie lub mogą w istotny sposób utrudniać wykonywanie pracy.
 11. **Wibracje** są to drgania występujące podczas obsługi ręcznej narzędzi lub urządzeń udarowych (młotki nitownicze, młoty i dłuta pneumatyczne, piły motorowe, wiertarki, ubijaki, perforatory) oraz drgania występujące na stanowiskach pracy na skutek działania maszyn i urządzeń technicznych.
 12. **Mikroklimat gorący** są to warunki środowiska pracy określone za pomocą wskaźnika obciążenia termicznego WBGT (Wet Bulb Globe Temperature).
 13. **Mikroklimat zimny** są to warunki środowiska pracy określone za pomocą wskaźnika siły chłodzącej powietrza WCI (Wind – Chill Index).
5. **Chemical substances** comprise substances which influence on human body during process of work – after overstepping the highest allowed concentration – can cause e.g. strong or chronic poisoning leading to changes in internal bodily organs, hard skin damages, inflammation of mucous membrane, respiratory tract and conjunctivae, chronic allergic reaction of skin and mucous membrane, bronchus asthma etc.
 6. **Carcinogenic chemical substances** comprise substances which epidemic carcinogenic influence has been proved and confirmed by adequate regulations.
 7. **Fibrosis inducing industrial dusts** comprise harmful dusts which can cause fibrosis of lung tissue. It comprises mainly dusts including silicon dioxide (silica) and silicate. Among them are counted e.g. quartz, sand, talc, asbestos, ceramic dusts, mineral dusts (granite, basalt), glass fibres.
 8. **Industrial carcinogenic dusts** comprise dusts which were included into the category of carcinogenic dusts on the basis of separate regulations, e.g. asbestos, sawdust of hard wood, ceramic fibres.
 9. **Other industrial dusts** comprise harmful dusts which are nontoxic and do not include silica and silicate. They are after-effects of crushing of solid substances, uncompleted combustion of various materials, during packing and transshipping of powdery and dusting substances transported in bulk etc.
 10. **Noise** comprises harmful sounds, which can damage hearing and cause other changes in the body or can significantly obstruct work performance.
 11. **Vibrations** comprise oscillations appearing during handling of percussive tools or devices (riveting hammers, pneumatic hammers and chisels, motor saws, boring machines, rammers, perforators) and vibrations caused by work of machines and technical devices.
 12. **Hot microclimates** refers to the environmental conditions described by the thermal stress index WBGT (Wet Bulb Globe Temperature).
 13. **Cold microclimates** refers to the environmental conditions described by the wind chill index WCI (Wind – Chill Index).

14. **Nadmierne obciążenie fizyczne** jest to zagrożenie występujące podczas wykonywania prac wymagających, w okresie zmiany roboczej, wydatku energetycznego:
- dla mężczyzn około 8374 kJ,
 - dla kobiet około 4605 kJ (1 kJ = 0,24 kcal).
15. **Niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy** to warunki środowiska pracy, w których nie są spełnione określone normą wymagania dotyczące oświetlenia miejsc pracy.
16. **Osobozagrożenia** jest to suma szkodliwych czynników działających na pracownika. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.
17. **Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub szczególnie uciążliwych** dotyczą:
- posiłków profilaktycznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 V 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U. Nr 60, poz. 279), wydawanych nieodpłatnie w ramach dożywiania specjalnego, pracownikom zatrudnionym stale przy pracach szczególnie szkodliwych dla zdrowia, wykonującym stale ciężkie lub uciążliwe prace na otwartej przestrzeni w okresie zimowym, inne prace narażające organizm na nadmierne ochłodzenie, jak również wykonującym prace w szczególnie trudnych warunkach;
 - napojów w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 V 1996 r. w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz.U. Nr 60, poz. 279);
 - innych środków odżywczych wydawanych pracownikom na podstawie branżowych układów pracy lub innych przepisów;
 - dodatków pieniężnych wypłacanych pracownikom wykonującym pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, jeżeli odpowiednie przepisy przewidują możliwość ich wypłacenia;
 - skróconego czasu pracy, tj. krótszego od ustawowego czasu pracy w danej grupie zawodowej;
 - dodatkowych urlopów (płatnych);
 - innych uprawnień, np. możliwość wcześniejszego, niż ogólnie przyjęto, przejścia na emeryturę.
14. **Excessive physical extortion** comprises a threat arising during maintenance of work requiring expenditure of energy during a shift:
- of about 8374 kJ for a man,
 - of about 4605 kJ (1 kJ = 0,24 kcal) for a woman.
15. **Threats caused by insufficient lights** – conditions of work environment in which standards describing lighting of a work position are not fulfilled.
16. **Threats per capita (threats-cum-persons)** consists of the total amount of all hazardous factors influencing a worker. If there is only one hazardous factor per each employee, the total of threats per capita amounts to the total number of the persons working in hazardous conditions.
17. **Benefits due to work in hazardous conditions particularly strenuous** comprise:
- prophylactic according to the decree of the Council of Ministers from 28 V 1996 concerning prophylactic meals and drinks (Journal of Laws No. 60, item 279), strengthening free meals, served within the range of special nourishment for the employed permanently performing work particularly hazardous for health, permanently maintaining hard or strenuous outdoor work in the winter, performing other work exposing body to overcooling as well as for people performing work in particularly hard conditions;
 - drinks according to the decree of the Council of Ministers from 28 V 1996 concerning prophylactic meals and drinks (Journal of Laws No. 60, item 279);
 - other nourishment served on the basis of branch labour agreements or other regulations;
 - monetary benefits paid for work in hazardous or strenuous conditions providing that adequate regulations allow such payments;
 - shorter working hours i.e. shorter than regular working hours for a given occupational group;
 - additional vacations (paid);
 - other benefits e.g. earlier retirement.
18. **Compensations for injuries and occupational diseases** due to employees who lost their health as a result of occupational accident or occupational disease or to family members of employees who died because of such accident or disease are payments of:
- compensations for permanent or long-duration loss of health or death of employee;

18. **Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych** są to należne wypłaty dla pracowników, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także dla członków rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby:

- odszkodowań z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci pracownika;
- odszkodowań za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy.

19. **Stanowisko pracy** oznacza miejsce, w którym pracownik wykonuje czynności zawodowe stale lub okresowo.

20. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej;
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;

- kompensacji za rzeczy utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy.

19. **Work station** – a place where an employee performs occupational activities on permanent or temporary basis.

20. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- during a business trip;
- during a training within the scope of common self-defence;
- at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of a cooperatives, for the benefit of these cooperatives;

- sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - odbywania – na podstawie skierowania wydane go przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
 - wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
 - wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
 - wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
 - wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
 - odbywania zastępczych form służby wojskowej;
 - nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.
21. Za **zbiorowy wypadek przy pracy** traktuje się wypadek, któremu, w wyniku tego samego zdarzenia w danym zakładzie, uległy co najmniej 2 osoby.
 22. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.
 23. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.
 24. **Wydarzenie powodujące uraz** opisuje w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.
 25. **Wydarzenie będące odchyleniem od stanu normalnego** jest to wydarzenie niezgodne z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołało wypadek.
 - performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
 - performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;
 - performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;
 - serving supplementary forms of military service;
 - education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.
 21. **Mass accident at work** is an accident in which at least two people were injured as a result of the same event in a given workplace.
 22. **A fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.
 23. **A serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.
 24. **Contact – mode of injury** describes in what way the victim was injured (physically or psychically) by material agent.
 25. **Deviation** describes the event not in accordance with the appropriate course of the work process which caused an accident.
 26. **Causes of accident** are all short-comings and irregularities connected with material (technical) factors, organization of work in an enterprise or in a workplace, and related to employees including incorrect employee behaviour.
 27. Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, therefore the sum of causes is greater than the total number of accidents.
 28. Information on **days of inability to work** includes the total number of calendar days of inability to work caused by accidents at work, assumed on the basis of the number of sick leaves.

26. **Przyczyny wypadku** są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.
27. Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z czym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.
28. Informacje o **dniach niezdolności do pracy** obejmują łączną kalendarzową liczbę dni niezdolności do pracy spowodowaną wypadkami przy pracy, ustaloną na podstawie zaświadczeń lekarskich.

Wynagrodzenia

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencji-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:
- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
 - wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,

Wages and salaries

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of job occupational training.

2. **The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:
- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
 - payments from profit and balance surplus in cooperatives,

- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

1. **Niektóre informacje** zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.
2. **Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.**

- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income tax and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

1. **Selected information** presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.
2. **Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".**